

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО МІСІОНЕРСЬКОГО ТОВАРИСТВА «СВІТЛО НА СХОДІ»

ВІРА і ЖИТТЯ

4•2019

ІСУС
І ПИЛАТ

НАЗДОГНАТИ
Й ПЕРЕГНАТИ

МОВЧАННЯ
БОГА

ОБМИТИ
НОГИ

ЛЮБОВ
НЕ ВЕЛИЧАЄТЬСЯ,
НАДИМАЄТЬСЯ

ЛЮБОВ НЕ ВЕЛИЧАЄТЬСЯ, НЕ НАДИМАЄТЬСЯ

з гординою, навпаки, гординя – це завжди відсутність любові.

Часто люди хочуть довести, що ці речі можуть співіснувати, що одне не виключає іншого.

Але Бог категорично заявляє, що любов за своєю суттю не може гордувати: як олія і вода не можуть злитися в одне ціле, так само й любов і гординя, бо гординя протилежна, огидна любові.

І наслідки їхньої дії радикально протилежні. Любов породжує життя, мир, радість; гординя – смерть.

«Перед загибеллю гордість буває, а перед упадком – бундючність» (Пр. 16:18).

Любов Божа і смирення Ісуса Христа принесли нам спасіння

від погібелі, до якої привела нас гординя.

Тож любов веде нас у зовсім протилежному напрямку від того, яким веде гординя. Це наче дороги в різні боки.

Нам потрібно твердо усвідомити: гординя не може співіснувати з любов'ю.

Нехай Господь озветься до нас по цій дуже важливій темі через публікації цього номера, і ми навчимося любити, замість того щоб гордувати.

Василь ДАВИДЮК,
ГОЛОВНИЙ
РЕДАКТОР

У ГОЛОВНОМУ – ЄДНІСТЬ,
У ДРУГОРЯДНОМУ – ВОЛЯ,
У ВСЬОМУ – ЛЮБОВ.

Бл. Августин

М. ВОДНЕВСЬКИЙ

Переклад з російської
Олега БЛОЦУКА

Що шепочуть берези

Насуваються грози
На рідимі краї...
Щось шепочуть берези,
Про щось плачуть гаї.

У цім тихім шептанні
Кучерявих беріз
Є слова про страждання,
Що Христос переніс.

Кличе Він неупинно
У любові Своїй:
«Повернися, Мій сину,
Захист матимеш Мій.

Будуть громи і бурі,
Війни будуть іти...
Та в небесній лазурі
Тишу зможеш знайти.

Не чутні там погрози,
Сварок годі й шукать».
Як берези шепочуть,
Краще, друже, мовчать.

В НОМЕРІ:

4	Проповідь	Юрій СИПКО
	ІСУС І ПИЛАТ	
7	Духовна стаття	Яків КРЕКЕР
	МОВЧАННЯ БОГА	
10	Проза	Костянтин ПРОХОРОВ
	НА ШЛЯХУ ДО МОСКВИ	
14	Проза	Вальдемар ЦОРН
	ЖУРАВЛІ	
15	Поезія	Іван ЛАРІН
	СТАТИ СХОЖИМ НА ТЕБЕ та ін.	
16	Точка зору	Олександр ТАРАСЕНКО
	БОЖА ЛЮБОВ І ВИЗНАЧЕННЯ	
18	Мала кафедра	Віктор ТАНЦЮРА
	ОБМИТИ НОГИ	
19	Територія віри	Павло МИНАЄВ
	СЛІПА	
20	Есе	Надія ОРЛОВА
	НАЗДОГНАТИ Й ПЕРЕГНАТИ	
22	З нашої історії	Вальтер ЖАК
	ЯК ЛІГВО РОЗБІЙНИКІВ...	
26	З місіонерських ланів	Петро ЛУНИЧКІН
	СВЯТО ПІСНІ ТА СЛОВА	

Павло відклав перо. Потер скроні. Біль на-кочувався дедалі частіше і раз від разу ставав гострішим. Даються знаки безсонні ночі. Нескінченні зустрічі. Бесіди. Суперечки. Немає коли поїсти. Буває, що й нема що. Не до сну. А новини з Коринфа замість очікуваної радості принесли гіркий сум. Павло глибоко зітхнув. Змахнув сльозу. Роздуми... Молитви. І тривожний стукіт у грудях: Коринф, Коринф!

Люди зібралися дуже різні. Як то кажуть, усякої тварі по парі. Торговці і вчителі. Домогосподарки і повії. Моряки і піхотинці. Принесли з собою увесь свій багатий життєвий досвід. Кожен вважає себе

стратегом. Кожен знає, як саме належить діяти.

З одного боку, ніхто не визнає жодних авторитетів, з іншого – кожний сам собі авторитет. Захват від новизни, який приводив людей у громаду, незабаром зник. Більш виразно проступили людські характери, оголюючи правду плоті. А правда була гірка. Угруповання в громаді вели міжусобну війну, змагаючись у красномовстві та доводячи свою перевагу дивними дарами незрозумілих мов, які видавали за мову ангелів. За цими зовні високодуховними явищами вже не приховати було плотського характеру, чвар, кумівства. За відсутності духовного керівництва почали множитися конфлікти в родинах. Поки чоловіки, як це

нерідко буває, розбиралися, хто з них «духовніший», жінки заходилися наводити свої порядки. Дехто потягнувся у знайомі з дитинства храми-капища, до своїх родових богів-ідолів.

Павло ніби наживо бачив обличчя сестер і братів. Улюблених, дорогих, поєднаних кров'ю Христа в одну сім'ю. Наче разом із ними він переломлює хліб, долучаючись до тіла Господнього, всім еством відчуваючи трепет від усвідомлення смертних мук, від жаху самотності, який Ісус переживає на хресті. І, беручи чашу – аж ніяк не вино і не посудину глиняну, а чашу скорботи, чашу страждань, чашу гріхів людських, разом із Церквою, разом з Ісусом, – приймаючи Його Новий Заповіт крові

спокути, з'єднуються в Ньому в невидиме тіло...

Як вони можуть?! Як вони можуть не любити братів? Чи не любити Церкву? Чи не любити Ісуса?

Любов – ось що головне! Любов! А без любові все – нісенітниця. Нічого не варті ні чудеса, ні мови. Все ніщо, коли немає любові! Ніби вулкан вибухнув у самому серці Павла. Любов постала як букет чеснот, в якому немає і натяку на сміття, на гнилизну, на будь-яке псування. Сукупність досконалості...

* * *

Любов не величається. Любов не надимається... А що означає слово «величатися»? Величатися – ставати гордим, зарозумілим, пихатим. Можна сказати, що ве-

пристрасним бажанням однієї людини звеличитися над іншою. Історія людської цивілізації, по суті, є сходженням до влади, до могутності, до переваги, яке, крок за кроком, занурює світ у пучину пекла. І нині світ став заручником буйства людей, одержимих пристрастю звеличування, які ладні перетворити землю на ядерний попіл лише заради того, щоб довести свою перевагу. Гуркіт гармат став звичним для жителів Землі. Згарища війни, що тисячами пожирають людей, не викликають трепету й страху. Над могилами убієнних ставлять пам'ятники переможцям, роблячи героїв із убивць і збуджуючи в нових людях пристрасть до звеличування.

За медаль, за рядок у новинах, за напис на кладовищенському камені йдуть колони убивць, сіючи смерть під дзвони підлабузників, які збуджують гордість. Гордість пошкодженого розуму малює хибні картини можливих перемог. Але Слово Боже говорить: «Перед загибеллю гордість буває,

підленька натура. «Я!» – скрикує вона до ладу й не до ладу, знову й знов заявляючи про свою уявну перевагу над товаришами по службі. І де ж тут місце любові? Тут не залишається місця навіть дружбі, тут панують заздрість, зрада та обман.

Владний окрик у родині руйнує любов подружжя. Звеличування гордовитого серця руйнує сімейні узи, перетворюючи вогнище любові на зміїне кубло із загрозливим шипінням колишніх закоханих. Навіть церковний люд, з ім'ям Христа на стінах і на картинах, на плакатах і на вустах, піддався цій пристрасті звеличування. І ось уже боязка спроба публічної поваги і пошани до старших змінилася на обов'язковий і мерзенний ієрархічний порядок. З'явилися владики. Отці. Преосвященства. Святості. І поклони. І цілування кінцівок. Ієрархія є. Поклони в наявності. Любові не стало.

А все це без любові – як мідь та дзвінка. Без любові все – ніщо. Писання ж закликає нас «пізнати

Ісус і ПИЛАТ

личання і гордість – синоніми. Звеличування над іншою людиною – це прояв гордості. І гордість, і величання в рівній мірі засуджуються Законом святого Бога. Зауважу, що нерідко ці пороки зростають при рясному догляді найбільш смиренних підлабузників, угодників, адже лестоці, як відомо, улюблена зброя лукавого. «Лестоці – догідливе вихваління, лицемірне захоплення ким-небудь або чим-небудь, навіяне корисливими спонуканнями». Лев Толстой говорить про це так: «Якби ворог хотів погубити людину, то вірніше, ніж споїти, – захвалити її». Лестоці – це зворотний бік звеличування і гордості, по суті, той самий порок.

Біблійні сторінки зберігають безліч страшних історій, в яких ідеться про те, як діти повстають на батьків, брат на брата, народ на народ. Усі ці кровопролитні, смертельні битви були породжені

«ОБРАЗ ДОСКОНОЛОЇ ЛЮБОВІ ТА ЧИСТОТИ! СПАСИТЕЛЮ, ЦАРЮ СМІРЕННИЙ, МІЙ ПРИКЛАД ДОВІЧНИЙ – ТИ!»

а перед упадком – бундючність» (Пр. 16:18). І ще: «Бог противиться гордим, а смиренным дає благодать» (Як. 4:6). Це одкровення явно вказує на те, що горді люди – противники Бога.

Любов не величається. Любов не надимається... Величання притаманне дрібним, метушливим істотам. Величання, як і гордість, – це боротьба, це конкуренція. Пристрасть до звеличування, по суті, низька, підла. Це бажання придушити ближнього. Принизити його. Підкреслити його низьке становище. Так жорстокий тиран, всіляко демонструючи свою владу, пригнічує своїх підданих. Так у конторі, серед службовців, у боротьбі за першість, за визнання, за премію, за звання «височіє»

Христову любов, яка перевищує знання, щоб були ви наповнені всякою повнотою Божою» (Еф. 3:19).

Намагаюся знайти хоча б якийсь натяк на величання в Ісуса. У прагненні пізнати і зрозуміти любов Христову йду за Ісусом сторінками Євангелія. Він упокорив Себе. Не заволав. Як вівця, ведений був на заклання. І в суперечках. І під час арешту. І під час лжесвідчення проти Нього. І під час бичування. І на хресті. Немає навіть натяку на звеличування. Жодного! «Образ досконалої любові та чистоти! Спасителю, Царю смиренний, мій приклад довічний – Ти!» – співаємо ми від щирого серця.

Якщо визнати величання негативною якістю, тоді позитивною стане приниження. Однак від

© Conrado / shutterstock.com

самої лише думки, що приниження – це високоморальна якість, у душі піднімається опір. Принижений не викликає поваги. Принижений навіть і співчуття не викликає. «Твар я тремтяча або право маю?» – ця відома антитеза, що стала класичною, навіть полеміки не викликає. Висновок напрошується сам собою. Хто ж при здоровому глузді відмовиться від своїх прав? Хто ж погодиться бути приниженим? І ось уже занесено сокиру над головою бабусі. І встає на повний зріст гордовита людина, закипає обурений розум, і рука брата піднімає камінь на брата свого.

Я замислився. Історія давня. Каїн та Авель. Двоє братів. Один переможець – інший переможений. Один живий – інший убитий. Ким би я хотів бути? Чесно. Розумію, що це лише фантазія. Складний вибір. Авель догодив Богові! Бог прийняв його приношення, по суті, схвалив його життя. Схвалив його служіння. О! Це гарне визначення. І я хотів би отримати схвалення Бога. Але Авель убитий. Але ж Авель міг ужити заходів і убезпечити себе. Міг би, врешті-решт, пістолет прихопити – так, про всяк випадок.

Любов не величається. Любів не надимається... Отже, любов принижується? Любов готова

перебувати в зневазі? Оце так дилема! Зрозуміло, що гордість і звеличування – не високоморальні якості. Але визнати приниження чесною – як можна? Як можна погодитися терпіти? Терпіти несправедливість, терпіти брехливі звинувачення і наклепи?

«Кипить мій розум обурений і в смертний бій іти готовий». Ой, що це я? Адже це егоїзм, те саме величання. Гордість, одягнена в плаття благочестя. Згадалося: «Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи. Будуть бо люди тоді самолюбні, грошоловні, зарозумілі, горді... вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися» (2 Тим. 3:1–2, 5).

Ні, так діла не буде. Повертаюся до Ісуса. Його улюблений учень залишив нам таку безсмертну фразу: «Перед святом же Пасхи Ісус, знаючи, що настала година Йому перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були, до кінця полюбив їх» (Ів. 13:1). Показав на ділі... Його любов не залежить від обставин. Непідвладна часу. До кінця – значить, до останньої миті, до останнього подиху. А Він просто помив ноги учням.

Любов не величається. У любові немає зречення. У любові немає приниження. «Ви Мене називаєте: Учитель і Господь, – і добре ви кажете, бо Я є. А коли обмив ноги

вам Я, Господь і Вчитель, то повинні й ви один одному ноги вмивати. Бо то Я вам приклада дав, щоб і ви те чинили, як Я вам учинив» (Ів. 13:13–15).

І вже не відвернутися від страждуючого. І не сказати з презирством слів приниження. І не пройти повз того, хто страждає. Любов не величається – значить, вона служить, не зважаючи на особи. «Щоб і ви те чинили, як Я вам учинив», – така заповідь Господа.

Добрих настанов чуємо ми чимало. Але найчастіше наставники вчать одного, а живуть по-іншому. Ось тут Ісус – неперевершений Учитель. Показав справами! Його життя – це справа любові! Життя гідне. Але ось прийшла смерть... Такий кінець уявити собі неможливо. Він усім служив. Чинив добро. Зціляв. Годував. Ні на що не претендував. Будинок Собі не побудував. Кар'єру не зробив. Друзі – і ті розбіглися. А вже вороги познущалися досхочу, потішалися, як могли, і врешті-решт на хрест ганьби засудили. Ворогові не побажаєш такого фіналу. Така нагорода смиренній любові?

* * *

Минули роки. Століття. І нині перед нами Пилат. Малодушний. Нікчемний. Священики, які звинувачували Ісуса. Брехуни і кар'єристи. Світ у мініатюрі. Хрест. Натопт. І над усім цим скупченням пристрастей – Ісус. Над часом, мерзенним, підлим, – Ісус, возвеличений Отцем. Над зрадою, над жагою влади – Ісус, чистий, смиренний, який іде з хреста до Отця. Над смертю наших хибних ідеалів – Ісус, ідеал любові, який благає Отця про прощення нас, рабів гріха.

Звеличування Пилата, що стало ганьбою. Приниження Ісуса, що перетворилося на сяюче немеркучим світлом життя! Любов не величається, любов не надимається...

Амінь!

Юрій СИПКО

І вийшов Мойсей на гору, а хмара закрила гору. І слава Господня спочивала на горі Сінай, а хмара закривала її шість днів. А сьомого дня Він кликнув до Мойсея з середини хмари. А вигляд Господньої слави – як огонь, що пожирає на верхів'ї гори, на очах Ізраїлевих синів. І ввійшов Мойсей у середину хмари, і вийшов на гору. І Мойсей пробував на горі сорок днів та сорок ночей.

Вих. 24:15–18

МОВЧАННЯ БОГА та чекання святих Його

Значення мовчання з боку Бога та чекання з нашого боку приховане від багатьох дітей Божих. Тому вони не знаходять благословення, якого шукають на підставі обітниць Божих, не отримують світла, якого потребують для прийняття рішення з важливого питання, не здобувають перемоги, на яку сподіваються, не досягають миру та спокою, за якими тужить їхня душа. Вони ступили на шлях благословення, вони погодилися з умовами, з якими пов'язана обітниця благословення, але вони не змогли дочекатися того часу Божого, у який Він довірить їм його. Бог дав нам у Своему Слові прекрасні приклади, які висвітлюють сенс Його мовчання і значення нашого очікування. Вони показують нам, як важливо для нашого життя і служіння навчитися вірою займати позицію очікування в присутності Божій і залишатися в ній доти, доки Бог не перерве Свого мовчання, не вгамує спрагу нашої душі і не відкриє нам Свою славу. У наведеному вище тексті Писання показано досвід Мойсея, здобутий ним у присутності Божій.

Ми знаємо, яке значення для самого Мойсея і для його служіння народів Божому мали ці сорок днів особистого спілкування з Богом, під час якого Бог говорив зі Своїм рабом лицем до лица, як друг спілкується з другом. Очі Мойсея споглядали чистоту і святість Яхве протягом сорока днів, із руки Божої він прийняв святий Закон для свого чудесним чином врятованого народу. Як ніколи раніше, Бог утаємничив Мойсея у Свої плани щодо народу. Він показав Мойсеєві зразок шкіни, також дав указівки стосовно

© Durdanin / shutterstock.com

її спорудження та призначення. Бог показав Мойсею велич священства, його обов'язки, права і спадок. Бог дав Мойсею найкращі закони про жертви, якими ізраїльтяни зможуть виказувати потребу в прощенні і свою відданість Богові. Мойсей отримав також інші закони, за допомогою яких Бог хотів уберегти Свій народ чистим і відокремленим для Себе.

Коли Мойсей зійшов з гори, отримавши Божественне одкровення, і постав перед народом, його обличчя відбивало славу Божу. Воно сяло з такою силою, що Мойсей був змушений ховати обличчя під покривалом. Що ж передувало цим благословенним дням живого спілкування з Богом, споглядання Його слави та отримання одкровення? Шість днів очікування! Яхве покликав Мойсея на гору і сказав йому, що там він отримає Закон для Ізраїля. Мойсей піднявся на гору для зустрічі з Богом, і слава Господня осяяла гору.

© ollirg / shutterstock.com

Та лише через шість днів Бог озвався до Мойсея із хмари. І зайшов Мойсей усередину хмари, і сорок днів слухав те, що Бог говорив Своему рабові. Важко собі уявити, що відчував і переживав Мойсей у перші шість днів свого перебування на Синаї! Господь покликав його, аби щось йому дати. За покликом Бога Мойсей піднявся на гору. Там він чекав цілий день, але Бог не відкрився йому. Мойсей чекав іще один день, але Бог продовжував мовчати. Господь мовчав також і в наступні дні, і тільки сьомого дня Він нарешті озвався до Свого раба. Якими довгими могли видатися Мойсею ці дні! Однак він терпляче чекав. Він залишався у присутності Бога і чекав. Невідомо, чого досяг Бог за ці дні в серці Мойсея, але відомо, що лише на сьомий день Він почав давати Своему рабові одкровення. Щось подібне ми знаходимо і в Книзі пророка Єремії: «І сталося з кінцем десятих днів, і було Господнє слово до Єремії» (42:7). Пророк звернувся до Бога не зі своєю власною потребою, він говорив Йому про потреби та

сподівання свого народу, приниженням і стражданнями якого глибоко переймався. Єремія і раніше багато молився про свій народ, багато робив для нього, але не бачив плоду. Він зіткнувся лише з остракізмом, зневагою та презирством. А тепер здавалося, що Бог нарешті побачив його сльози і почув молитву. Всі воєначальники і старішини разом із народом прийшли до пророка з проханням помолитися про них Господу. Предметом молитви пророка було щось дорогоцінне!

Увесь залишок народу, який так довго не слухався голосу Господа та Його вірних пророків, тепер вирішив запитати Бога і дізнатися, яким шляхом він повинен іти і що йому належить робити. Яким приємним мало бути це бажання для пророка Божого! Невже у цього народу, який зазнав стільки нещастя, відкрилися нарешті очі, і він усвідомив, що досі жив без Бога й ішов шляхом непослуху та прокляття? Неможливо уявити собі більшої радості для Єремії, ніж радість за навернення народу, за пробудження до нового життя, життя у спілкуванні з Богом.

Єремія сказав народу: «Ось я помолюся до Господа, вашого Бога, за вашими словами. І станеться, кожне слово, що Господь відповість вам, звіщу вам, – нічого не затаю від вас» (Єр. 42:4). Яким прикладом служить позиція Єремії для всіх пророків і слуг Божих! Як бракує сьогодні таких мужів, які готові сповістити своїм братам усе, що говорить Господь! Народ оголосив Єремії про свою готовність виконати все, що Господь відкриє їм через Свого слугу. У стані щирої радості пророк постав перед Господом і відкрив Йому бажання свого народу. І що ж робить Бог? Бог мовчить у той час, коли Його слуга смиренно просить у Нього одкровення для свого нещасного народу. Лише після десяти днів Господь відповів Єремії. Дивовижно!

Наш Бог у Своїй незбагненній мудрості та любові може цілих десять днів мовчати, коли Його слуга простягається перед Ним у молитві! Що ж сталося після десяти днів? Пророк отримав ясну і певну рятівну звістку для свого народу. Як він радів, що Бог, за допомогою цієї звістки, надав іудеям можливість зберегти життя! Бог довго мовчав, але тепер Він відповів, і Єремія може постати перед народом. На жаль, народ не дотримав своєї обіцянки і не погодився зі сповіщеною йому волею Бога. Пророк же вірно переказав народу все, що сказав йому Господь.

Перевір у світлі цих прикладів свій духовний досвід. Бог за допомогою Писання запросив тебе до більш тісного спілкування з Ним і Його улюбленим Сином Ісусом Христом. Бог відкрив для тебе джерело благословень, подарував життя з надлишком, дав тобі дух сили і любові. Ти втомився у боротьбі, і Він запропонував тобі заспокоїтися в Ньому і вірою приймати від Його повноти благодать на благодать. Бог відкрив тобі шлях до більш глибокого спілкування з Ним. Ти усвідомлював, що тільки чисті серцем можуть побачити Бога, і звільнявся від багатьох речей, які тобі подобалися. Ціна для тебе не була занадто високою, і ти розривав зв'язки, які заважали твоєму духовному

життю. Ти змирявся перед братом, якого образив. Кожний гріх, що виявлявся при світлі Божому, ти приносив до підніжжя хреста, очищаючись від нього кров'ю Ісуса Христа. Ти віддавав себе і своє життя на Господній вівтар із одним бажанням: щоб Бог прийняв жертву і прославився через неї.

Слава Богові, якщо ти йшов і продовжуєш іти цим шляхом! Як колись Мойсея, Бог покликав тебе у спілкування із Собою. Він хоче подарувати тобі можливість іще глибше пізнати Його і зрозуміти Його рятівні плани. Він хоче просвітити тебе і дати тобі нові дари благодаті для служіння. Він хоче зробити тебе посудиною, здатною вміщувати Його скарби. Як Христос є відображенням Божої слави, так і ти покликаний стати віддзеркаленням слави Сина Божого. У цьому полягає Боже призначення для тебе і Його рятівний задум. Це точно відповідає і бажанням твоєї душі. Це те, за чим ти давно сумуєш.

А що робить Бог у той час, коли ти чекаєш виконання Його обітниць? Він мовчить. Ти молишся про зміцнення твого духовного життя, а Бог мовчить. Ти молишся про наповнення Святим Духом, а Він мовчить, і твоє життя здається тобі порожнім і безсилим, як ніколи раніше. Ти волаєш про перемогу над гріхом, а Бог мовчить. Ти чекаєш світла, щоб прийняти правильне рішення у важких питаннях, а Бог мовчить. Можливо, твої переживання схожі на переживання пророка Єремії. Бог довірив тобі, як батькові, сін'ю, як матері – дітей, як пастирю – громаду, як місіонеру – народ. Чи знайоме тобі у твоєму служінні довге очікування відповіді від святого Бога?

Можливо, зараз ти волаєш до Нього, бажаючи отримати ясність стосовно тих душ, які Він довірив твоєму піклуванню. Ти давно молишся про те, щоб серця їхні скрушилися, про їхнє щире навернення та про святість у їхньому житті. Нарешті хтось прийшов до тебе і висловив бажання служити Богові. Це було для тебе невимовною радістю. Зі щирим захопленням ти йдеш у святолице і просиш благословення для дорогих тобі душ. Ти волаєш до Бога, клопочешся про інших, а Бог день за днем мовчить. Здається, що небо стало темним і не може відкритися тобі.

Чому ж Бог мовчить, змушуючи нас чекати? Він мовчить або заради нас самих, або заради тих, про кого ми молимося. Він мовчить для нашого добра. Від благого Бога може виходити тільки благо. Навіть в Його Божественному мовчанні міститься благословення. У Своїй любові, що перевершує розуміння, Він хоче дати нам благословення лише тоді, коли ми станемо спроможними прийняти його. Перш ніж довірити нам щось святе, Він учить нас свято обходитися зі святинею. Найсумніше явище

у Церкві Божій – це безтрепетне ставлення до святині, що демонструють ті, хто раніше мав можливість тимчасово користуватися Божими благословеннями. Тому Його мовчання викликано любов'ю. Господь набагато сильніше бажає дати нам те, що обіцяв, ніж ми самі бажаємо отримати обіцяне Богом. І все ж Він змушений мовчати й чекати того моменту, коли зможе дати нам Своє Божественне благословення.

Якби серед нас було більше таких, хто готовий, подібно до Мойсея, терпляче чекати милості Божої шість днів, то ми, поза всяким сумнівом, були б великим народом, якому Господь приділив би всі сорок днів! Якби серед нас було більше таких, хто готовий десять днів клопотати перед Богом за інших, то в нас було б більше пророків, здатних із великою силою звіщати народу звістку спасіння!

Як же практично відбувається це смиренне очікування відповіді від Бога? Ідеться зовсім не про те, що в дні очікування ми повинні увесь час стояти перед Богом на колінах. Це неможливо. Деякі християни настільки обтяжені роботою та родиною, що навряд чи можуть протягом дня усамітнитися і хоча б одну годину побути в тиші. Яким би

Чому ж Бог мовчить, змушуючи нас чекати? Він мовчить або заради нас самих, або заради тих, про кого ми молимося. Він мовчить для нашого добра.

благословенням не було це зовнішнє усамітнення, для багатьох святих воно просто неможливе. Для усамітненого спілкування з Богом вони мають у своєму розпорядженні хвилини або години,

але не дні. Однак немає нічого неможливого в тому, щоб чекати відповіді від Господа всередині свого серця, незважаючи на зайнятість і невідкладність справ. Це дуже важливо!

Уже сам час внутрішнього очікування приносить живий подих від Божого престолу. Ми відчуваємо, що стаємо дедалі ближче та ближче до Господа. Очима віри ми дивимося на Нього, година за годиною і день за днем, чекаючи Його милості. Нарешті Бог перериває Своє мовчання, і тоді Його обличчя висвітлює нас, і ми наближаємося до Нього, щоб отримати світло і благодать! О, як радіє наша душа, переживаючи години і дні внутрішнього зміцнення, підбадьорення та одкровення!

У служінні та життєвій боротьбі ми пізнаємо значення того очікування, яке передувало одкровенню та славі. Це спонукає нас із благоговінням схилитися біля ніг Бога і Агнця та віддати Йому хвалу, гідну Його слави.

Яків КРЕКЕР (1872–1948)

Менонітський проповідник, богослов, видавець, автор численних книг, один із засновників місії «Свет на Востоке».
Переклад з німецької Д. ВОРОБИЙОВА

Здрастуйте, тут п'яте місце?
– Так.
Худенький дідок-пастор, захекавшись, переступив поріг купе і зняв плащ. Поїзд одразу ж рушив, продовжуючи свій хід на Москву.

– Ледь устиг, слава Господу!
– Буває.

Єдиний сусід по купе явно не відрізнявся балакучістю.

– Ось зараз розкладу речі, і будемо чай пити!

– Хм.

Пастор кинув швидкий погляд на попутника: відносно молодий, інтелігентна зовнішність, читає товстий журнал.

– Як швидко сутеніє! Осінь – «очей очарованье», проте дощі ллють і ллють...

– Це так.

Пастор виклав на столик частину приготованих у дорогу продуктів і окремо поклав Біблію з великим золотим

– Боже творіння землі, – сказав він, киваючи на огірки з помідорами і посміхаючись власним думкам. – Небесна милість до нас, грішних!

Сусід по купе дипломатично промовчав, хоча всередині його вже визрівав протест проти настирливого старого.

– Я помолюся коротенько, якщо ви не проти.

– Мені байдуже.

Пастор заплющив очі і дещо піднесено закликав Боже благословення: на весь шлях до Москви, на машиністів, що керують потягом, на їхні руки, що міцно тримають «штурвал», а також на ту їжу, що подарована Господом «на день сьогоднішній». Згадав пастор у молитві і свого попутника. Коли він нарешті розплющив очі, то побачив спрямований на нього недружній погляд. Сусід відклав убік журнал, зняв окуляри і тепер нервово крутив їх у руках.

частини через те, що всі в нас займаються не своєю справою: інженери торгують на ринках шматтям, аграрії залишили село й подалися в політику, робочі філософствують... Ось ви, наприклад, за фахом хто?

– Більшу частину життя я відпрацював слюсарем в автопарку, – зізнався Андрій Васильович. – А тепер ось – пастор протестантської громади.

– От бачите! – розпалився Руслан Калимович. – І ви туди ж. Проповідуєте про Христа, напевно. А звідки ви знаєте, чи жив Він взагалі коли-небудь? Ви що, історик, фахівець із Близького Сходу?

– Ні, – погодився Андрій Васильович.

– Тоді, можливо, духовну семінарію закінчили?

– За радянських часів для нас це було неможливо, на жаль.

– То як ви беретеся судити про речі, в яких, схоже, самі необізнані?! І чого

НА ШЛЯХУ ДО МОСКВИ

хрестом на обкладинці. Сусід краєм ока помітив її і здивовано повів плечима.

– Чи не бажаєте чаю? – дбайливо запитав пастор, відкриваючи старенький термос. – Тут вас таким не напоють, моя дружина заварює його з якимись чудодійними травами...

– Ні, дякую, – стримано відповів попутник.

Пастор, щось мугикаючи під ніс, налив собі чаю, розгорнув бутерброди, порізав складаним ножом овочі.

– Мене звати Андрій Васильович, а як ваше ім'я? – спробував загладити свою провину пастор.

– Руслан Калимович, – автоматично відповів попутник і потім роздратовано додав: – І не могли б ви тримати свої релігійні переконання при собі?

– Так-так, звичайно, – погодився Андрій Васильович, – прошу вибачення, якщо засмутив вас.

Руслан Калимович зачекав, зважуючи: повернутися йому до нудної статті в журналі чи пуститися в очевидно безнадійну дискусію зі старим.

– Справа не в смутку, – нарешті, не в силах упоратись із собою, продовжив він. – Річ у тім, що ціла країна на очах руйнується і розвалюється на

можете після цього навчити інших?

– З одного боку, ви, звичайно, маєте рацію... – погодився Андрій Васильович.

– Я правий з усіх боків! – категорично обірвав його Руслан Калимович. – Кожен повинен займатися своєю справою. Професійно. Тоді й країна в нас буде багатою і квітучою.

– Гаразд, – не став сперечатися Андрій Васильович. – А можна поцікавитися, хто ви за фахом?

– Зі мною якраз усе в порядку, я фізик і займаюся виключно фізикою, доктор наук.

– Чудово! Хоча, звичайно, тоді мені вас не переконати...

– А ви спробуйте, дорога довга! Якщо вам, звичайно, є що сказати по суті.

Очі Руслана Калимовича потеплішали. Коли опонент побитий незламною логікою твоїх тверджень, його трохи шкода. Перед ним сидів усього

Калимович. – Чи є у вас якісь більш вагомні аргументи?

Андрій Васильович замислився. За вікном миготіли вогні невідомого селища. Поїзд злегка похитувало.

– Отже, доводи розуму вас переконують більше за свідчення душевне. Я правильно розумію?

– Абсолютно вірно.

– Ну що ж, жив на землі дві тисячі років тому наш Спаситель і Господь Ісус Христос, і було в Нього дванадцять учнів...

– Звучить, як початок казки. А чи достеменно жив?

– Якби ви, вибачте мені, любий друже, цікавилися не лише фізикою, то вам було б відомо, що й єврейський історик, і рабини залишили свої свідчення про Ісуса. Зважте, вони не вірили в Нього як Сина Божого, але написали про Нього.

– Припустімо, що це так, – поблажливо погодився Руслан Калимович, відчувачи, проте, деяку незручність через прогалини у своїй освіті.

– Отже, жив на землі дві тисячі років тому, в Палестині, – і від цього нікуди не дітися – Господь Ісус, і було в Нього дванадцять апостолів...

– Тобто учнів?

– Так, дванадцять учнів. І клялися вони Йому, каже Євангеліє, у своїй любові та вірності.

– А Іуда потім таки зрадив...

– Чудово! А говорили, що тільки у фізиці ви обізнані...

– Ну, це так – елементарні загальні знання.

– Добре, – продовжив Андрій Васильович. – А чи знаєте ви, що десять із решти одинадцяти апостолів, після зради Іуди Іскаріота, мученицькі загинули в різних країнах, проповідуючи звістку про Христа? Про це, до речі, теж повідомляють дуже стародавні автори...

– Не бачу тут нічого дивного, фанатиків на землі вистачало в усі часи. Хіба не так?

– Фанатиків? Ви сказали – фанатиків?

– Звичайно, фанатиків. Хіба вмирати за абстрактну і бездоказову ідею загробного життя – це не фанатизм?

– Згоден: вмирати за абстрактну і бездоказову ідею загробного життя – це фанатизм.

Сказавши це, Андрій Васильович, ні на що не зважаючи, почав пити чай. Руслан Калимович спантеличено подивився на старого: невже це все, що той збирався сказати? Але ось пастор нарешті відставив чашку вбік і так само незворушно заговорив ізнову:

– Ви чули коли-небудь про групу людей, у якій понад дев'яносто відсотків членів прийняли б люту смерть за явну брехню і лише один із них помер у своєму старечому ліжку (втім, теж не зрікшись своїх переконань)?

– Я думаю, – відповів Руслан Калимович із посмішкою, – що таку групу людей зовсім неважко уявити: мільйони божевільних в історії людства наклали власним життям за свої фантазії...

– Чи не могли б ви уточнити, кого ви маєте на увазі? – попросив Андрій Васильович.

– Звичайно. Серед них були і християни, і мусульмани, й індуїсти... Та хто завгодно, будь-які сектанти.

– О, я з вами цілковито згоден! Таке в історії траплялося нерідко.

– І що?

– А те, що мучеництво за Христа перших Його апостолів – це дещо зовсім інше. Це не те саме, що смерть мільйонів людей за віру в наступні часи.

– Яка ж різниця? По-моєму, це одне й те саме.

– Ні, не одне й те саме, – загадково посміхнувся Андрій Васильович і знов узявся за чай.

Руслан Калимович роздратовано чекав. Він ніяк не міг упіймати логіку співрозмовника, більш того, він побоювався, що ніякої логіки не буде взагалі, а він лише даремно витрачає час.

– Отже, у чому ж різниця? – нагадав він запитання пастору.

– А ось у чому, – допивши чай, продовжив старий. – Апостоли особисто знали Христа, а наступні мученики – як

би точніше висловитися – могли знати Його лише в духовному сенсі слова...

– І що з того? Я не розумію.

– Ще хвилинку терпіння, і вам усе стане ясно, повірте мені!

– Сподіваюся на це...

– Коли цілий загін прийшов узяти Христа під варту в Гефсиманському саді, апостоли показали себе, на жаль, не з кращого боку.

– Вони злякалися?

– Злякалися – не те слово. Вони в страху тікали, ганебно залишивши свого Учителя. І Петро втік – той, хто говорив, що, навіть якщо всі Його зречуться, то він, Петро, залишиться вірний. І навіть Іван утік – улюблений учень Спасителя! І Симон Зелот – а зелоти на той час були найвідчайдушнішими єврейськими хлопцями – біг попереду всіх... Так, усі злякалися страхом великим і розбіглися. Явно не за сміливість Ісус обирав їх в апостоли...

– Я дещо починаю розуміти, – по-світлішало обличчя Руслана Калимовича, задоволеного тим, що в словах пастора нарешті проступила хоч якась подоба логіки. – Хоча ні, нічого не розумію: чому ж вони потім стали такими сміливими, що, як ви говорите, померли за Христа?

– Ось вам, як науковцю, я й хочу поставити це питання: чому апостоли так різко змінилися?

– Я просто не маю достатньо даних, щоб проаналізувати ситуацію, мені потрібно вивчити джерела...

– Похвальне бажання!

– Не тіште себе надією, я не буду цим займатися. У мене вистачає проблем на роботі.

– Гаразд, тоді я вам просто скажу, якого висновку дійшли інші вчені, які досліджували життя апостолів.

– Я з цікавістю вислухаю.

– Існує, мабуть, лише одне розумне пояснення такої різкої зміни в апостолах.

– Яке?

– Вони дійсно побачили Ісуса Христа, після Його розп'яття на хресті і смерті, воскресли і живим!

– А, ось яке пояснення! А я вас уже було заслухався... – розчаровано протягнув Руслан Калимович. – Одне фантастичне припущення пояснює іншим, іще більш фантастичним. Мене це більше не цікавить.

– Ще хвилиночку, я не все сказав!

– Слухаю, але тільки «хвилиночку».

– Апостоли Христа зовсім не були фанатиками.

– Доведіть це.

Андрій Васильович охоче розкрив Біблію, що лежала на столі, і прочитав з Євангелія:

– «А Хома, один з Дванадцятьох, званий Близнюк, із ними не був, як приходив Ісус. Інші ж учні сказали йому: "Ми бачили Господа!"... А він відказав їм: "Коли на руках Його знаку відцвяшного я не побачу, і пальця свого не вкладу до відцвяшної рани, і своєї руки не вкладу до боку Його, – не вірю!"».

– Припустімо, що Хома був розумною людиною, – сказав Руслан Калимович. – А решта?

– Інші апостоли теж не були марновірні! Біблія говорить, що вони навіть і не сподівалися на воскресіння Христа з мертвих. Усі учні Ісуса ховалися після Його смерті, боячись переслідувань від іудеїв.

– Чому ж потім вони стали такими відважними?

– Саме про це я вас і запитую!

– Гаразд, Андрію Васильовичу, я визнаю, що ви мене заплутали. Питання це, схоже, темне і психологічно незрозуміле.

– Навпаки, воно прекрасно досліджене і зрозуміле як Божий день! В історії людства більше не було жодного випадку, коли б група очевидців з одинадцяти людей змовилась між собою померти за безсумнівну для них брехню (якби Христос не воскрес із мертвих) і, перебуваючи далеко один від одного, ніхто б із них не здригнувся і не розповів, що ж сталося насправді. За живого – не померли, а розбіглися! Невже б пішли на смерть за мертвого?

– Як не дивно, ваша думка виглядає доволі правдоподібно, – погодився Руслан Калимович. – Схоже, ви інтуїтивно знайшли сильний аргумент на користь християнства.

– О, це не я! Усе сказане мною було добре відомо ще в Стародавньому Римі.

– Цікаво. Але мене як усе це торкається? Я не історик. І не християнин.

Андрій Васильович налив собі ще чаю.

– Чай будете? – знову запитав він Руслана Калимовича.

– Давайте, – відповів той.

Помовчали кілька хвилин, попили чаю.

– Ну як? – поцікавився Андрій Васильович. – Подобається вам, як заварює чай моя супутниця життя?

Руслан Калимович відповів не відразу, думки його були десь далеко.

– Що? Чай? – схаменувся він. – Чай справді чудовий – із релігійним ароматом!

– Так от, – продовжив Андрій Васильович, – я усе ще тільки підходжу до того запитання, яке ви поставили на початку нашої розмови. Кожен повинен займатися своєю справою, бути в своїй області професіоналом... І яке нам із вами діло до Ісуса Христа, якщо я слюсар, а ви фізик?

– У вас чудова пам'ять і цілком науковий склад розуму! – схвалив Руслан Калимович. – Отже, яке мені діло до того, що Христос дві тисячі років тому помер на хресті в Палестині, якщо я живу сьогодні і займаюся фізикою?

– Це питання спасіння вашої безсмертної душі...

– Дякую за турботу, але чи не можна сказати це якось зрозуміліше? – посміхнувся Руслан Калимович.

– Ви коли-небудь хворіли настільки серйозно, що втрачали свідомість? – зі співчутливим виразом обличчя несподівано запитав Андрій Васильович.

– Так, хворів.

– Тоді уявімо ще одну фантастичну ситуацію, висловлюючись вашою мовою, щоб швидше і простіше вирішити наше утруднення.

– Добре, гіпотеза – це теж науковий метод.

– Припустімо, – схвилювано сказав Андрій Васильович, – що в той час, коли ви тяжко хворіли і лежали неприбутний, у ваш будинок увірвалися ліхі люди, забрали все, що могли, а наостанок вирішили ще й вас убити – так, про

всю випадок, щоб не було свідків, раптом ви вдаєте тільки, що неприбутний, – і тут знайшлась якась жаліслива людина, яка за вас заступилася, і тоді розбійники вбили цю людину замість вас... Минає час, ви одужуєте. Ваші сусіди, які стали мимовільними свідками тих подій (бачили через вікно або чули через тонку перегородку), намагаються розповісти, що сталося, поки ви хворіли. А ви, уявіть, їм відповідаєте: «Мене не обходить, хто хотів мене вбити і хто там за мене помер. Я фізик, і в мене немає часу на сторонні речі».

– Некоректне припущення! – обурився Руслан Калимович. – Якби хтось дійсно помер за мене, я б знайшов час дізнатися про це докладніше. Але причому тут Христос? До того ж мій дім – далеко не Палестина.

Андрій Васильович знову розкрив свою Біблію і прочитав із неї урочистим голосом:

– «А Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками». «Він умер за всіх». «...Живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Самого Себе».

– Тобто ви хочете сказати, що Христос помер за всіх людей, включаючи мене? – запитав Руслан Калимович.

– Так говорить Біблія, яка є Словом Божим. А тому вам слід самому якимось чином відповісти на ту звістку, яку донесли до нас очевидці-апостоли: Господь Ісус помер особисто за вас

і за мене, ким би ми з вами за фахом не були. Якщо ж ви просто відмахнетеся від цього запитання, то саме тоді й станете тим невдячним чоловіком із моєї вигаданої історії, який нічого не захотів знати про свого рятівника.

– Спритно у вас це виходить, до нетрів душі підбираєтеся! – вигукнув Руслан Калимович. – Я вже бачу, що ви не той безпорадний дідусь, яким видаєтеся на перший погляд.

– Не ухилийтеся від відповіді, друже, будьте вченим до кінця!

– Що ж, ваші слова здаються мені до певної міри розумними, хоча, вибачте, і не переконують цілком...

– Якщо Христос дійсно помер за всіх: і за вас, і за мене, – а потім справді воскрес із мертвих (адже апостоли дуже змінилися, хіба ні?), то це означає, що Він істинно наш Бог! І нам слід дякувати Йому, як якимось чином служити Йому, щоб не постати перед Ним після смерті знову ж людьми невдячними.

– Ох, якби все це було так, як ви говорите!

За довгою розмовою попутники не помітили, як підїхали до Москви. Небо над столицею вже посвітлішало, наставав ранок. На прощання пастор і вчений обмінялися адресами і міцно потисли один одному руки. Потім, протиснувшись крізь натовп на пероні, вони попрямували у величезне місто.

Костянтин ПРОХОРОВ

Аружили вони давно. Дуже давно. Дружба їхня була якоюсь особливою: зустрічалися вони рідко, іноді між зустрічами минало кілька років. Та й різними вони були. Дуже різними. Позналилися вони в Киргизії, ще будучи неодруженими. Єдине, що їх тоді пов'язувало, – обидва були німцями. Етнічними, або, як прийнято говорити, російськими німцями. І обидва були віруючими.

Зблизилися вони в Литві, куди їх занесла туга за історичною батьківщиною і звідки вони згодом виїхали до Німеччини – у далекі «застійні» часи. Першого з них життя регулярно «штормило», він не вписувався в жодні церковні вимоги та норми. Другий не переривав стосунків, як би в даний момент не йшли справи у його друга і як би до нього не ставилися інші.

Минули десятиліття.

– Тебе послухаєш, і самому собі пробачити хочеться, – сказав після довгого мовчання перший, той, що сидів у інвалідному візку.

Другий поплескав його по плечу, заодно поправивши плед, що зсунувся, і нічого не відповів. Холодне осіннє повітря було вологим. Над болотистим

лугом, що розкинувся поруч, місцями висів туман.

Під колесами візка рипнула галька, потім ізнову тихо зашурхотів пісок. Доріжка для прогулянок була доволі широкою. Вона звивалась уздовж річки, береги якої прикрашали густі верби та зарості очерету. Гілки дерев з обох берегів іноді змикалися, утворюючи тунель, яким повільно текла темна торф'яна вода.

Почало накрапувати. Високо в сірому небі вгадувався широкий клин журавлів. Інший клин пролетів зовсім низько над лугом. Мабуть, піднявся з берега великого й глибокого озера.

– Дивись! – знову сказав перший, показуючи на зарості високої осоки. – Він один залишився.

Другий подивився в той бік і помітив у високій траві червоний чубчик сірого журавля, який кричав услід зграї, яка щойно пролетіла над ним. Крик його був низьким, гучним, уривчастим. І, як здалося друзям, тривожним і тужливим.

Вони подивилися вслід зграї і раптом помітили, як журавель, що летів попереду, різко повернув ліворуч, і весь клин пішов за ним. Зробивши у повітрі коло, не звертаючи уваги на

людей, журавлі дружно сіли посеред лугу. При цьому здавалося, що вони всі заговорили разом.

– Членські збори, – сказав, посміхнувшись, другий.

Раптом тон голосів журавлів змінився. Витягнувши шиї і зробивши короткий розбіг, вони знов піднялися в повітря, але не полетіли, а почали кружляти над лугом. Друзі зрозуміли чому: самотній журавель, якого вони помітили раніше, залишився на землі, видаючи гучні й різкі крики. Ватажок зграї низився і, майже торкаючись трави, пролетів над ним. Самотній журавель, витягнувши шию і зробивши кілька великих кроків, різко піднявся в повітря і полетів слідом за ватажком. Кілька журавлів полетіли поруч із ним.

– Це як ти і я, – сказав перший.

Другий не зміг нічого сказати: грудка здавила йому горло. Потріпавши друга по густій сивій чуприні, він розвернув інвалідний візок і покотив у зворотню путь.

Журавлі вже пролітали над селищем. Самітника не можна було вирізнити серед зграї.

Вальдемар ЦОРН

СТАТИ СХОЖИМ НА ТЕБЕ

Хочу в руки ці все віддати.
Мій Спасителю, Сине Божий,
Дай, щоб став я на Тебе схожий
Й міг би зносити життєві втрати.

Парадокс, що Ти ніжно любиш.
Парадокс, що зла не тримаєш.
Що не кинеш і не забудеш,
Підбадьорюєш, не картаєш.

Лиш одне у відповідь маю –
Все життя в руки ці вкладаю.

***

Що небо поєднало, те світ не розірве,
Зв'язок отой ніщо не перерве.
Два струмені умиє із різних глеків стануть
Одним вином на шлюбному столі.
Що небом зведене, не розірвать землі
Брехні мистецтвом, впертими плітками.

Як часто сум у душу все ж мою
Ввійде собі і штори відкриває.
І я по днях себе не впізнаю
(Ну, звісно, як той день я пам'ятаю,
Який «в любовних» муках проведу).

Та дурість ця відома й їжаку:
Ця пристрасть, погляди, які тоді палають, –
Лише актори, що чудово грають...
Любов же істинна,
Ввібравши біль і страх,
Міцнішає, все витерпіти може.
В двобої цім земля не перемаже:
Любов міцна не тільки в небесах!

***

Вона ввійшла із глеком мирра,
Тряслася, соромно їй тут,
А взявшись лити, ще й розлила...

Солоним градом піт і бруд
Із ніг Еммануїла змила,
Своїм волоссям витирала.
А вчора зовсім і не спала:
Вона ходила і ходила...
І очі (блуд що видають)
В сльозах боялася підняти,
Бо знала: у минулім плата,
Яку з відразою дають.

«Чом серце у страху твоє? –
Вона ж яскраве вділа, нове. –
Гріхи прощаю!» – і раптово
Свою Він руку їй дає.
І та, б'ючи себе у груди,
Пішла, чіпляючи столи,
І чистими думки були,
І в серці – мир, і мир усюди.
Лк. 7:36–50

БЕЗСИЛЛЯ

В немочі мої поряд будь,
В силі моїй не залиш мене.
Манівці знов кудись ведуть,
А в душі лиш каміння одне.

Обережність на шиї зашморгом,
Маловір'ям руки сковані.
Серце-дім замкнув я наглухо,
Небеса в гайворонні сховані.

Біля ніг би Твоїх застиг.
Із долоней – напився б я.
І здригаюсь від слів простих,
Бог – надія в житті моя!

Іван ЛАРІН
Переклад з російської
Олега БЛОЩУКА

тільки нащадок Авраама, який скрупульозно виконує заповіді Тори, замість загибелі отримує життя вічне (Ів. 3:16).

Христос тричі запитував апостола Петра про його любов до Вчителя і тричі говорив йому: «Паси вівці Мої» (Ів. 21:15–17). Важко уявити подібне випробування в Старому Заповіті, наприклад, Мойсея перед призначенням його на служіння – вивести синів Ізраїлевих із Єгипту (2 М. 3).

Навіть у сімейному житті, згідно з Новим Заповітом, любов чоловіка до дружини має уподібнюватися любові Христа до Церкви (Еф. 5:25). Любов іудеїв до їхніх дружин як наслідування любові Господа до Ізраїлю була б дивною в Старому Заповіті.

говориться, що «любов покриває всі вини» (10:12), це прекрасне повчання не поміщене в більш широкий і розгорнутий контекст, як, наприклад, в апостола Павла у його прекрасному гімні любові (1 Кор. 13).

Лише в Новому Заповіті Божа любов до всіх людей (не лише до євреїв) стає наріжним каменем біблійної істини. Так, наприклад, говориться, що Бог полюбив увесь світ, а не тільки Ізраїль, тому кожен, хто вірує в посланого Ним Месію, а не

Про перевагу новозавітного вчення про любов мені одного разу сказав старий скрипаль-емігрант (у той час – «перша скрипка» симфонічного оркестру в Карлових Варах). Ми з ним розговорилися в міському автобусі, і я запросив його до церкви. На моє зауваження про те, що стародавні філософи чимало писали про любов, він несподівано відповів: «Краще за всіх про любов написав апостол Павло!»

про циркулярний характер цього послання.

Подивімося уважно на вірші 4-й і 5-й із першого розділу. Перш за все, уявімо даний уривок у первісному вигляді, тобто так, як його бачили перші християни. Нагадаю, що в той час листи писалися великими літерами, без пробілів і розділових знаків, тому текст виглядав приблизно так: ТАКЯКВИБРАВУНЬОМУВІННАСПЕРШЕЗАЛОЖЕННЯСВІТУЩОББУЛИПЕРЕДНИММІСВЯТІЙНЕПОРОЧНІУЛЮБОВІПРИЗНАЧИВШИНАПЕРЕДЩОБНАСУСИНОВИТИДЛЯСЕБЕІСУСОМХРИСТОМЗАВПОДОБАННЯМВОЛІСВОЄЇ.

Крім того, стародавні тексти не були розбиті на глави та вірші (це зробили вчені монахи вже в Середньовіччі), тому читач сам повинен був визначити місце для смислових пауз, якими він при читанні вголос

позначав закінчення однієї думки і початок наступної.

Завданням грамотної людини, яка служила читцем, було, перш за все, розібратись у тому, що в сучасних філологів називається «актуальне членування речення», тобто подумки відокремити одне слово від іншого та визначити їхній взаємозв'язок, ну і, звичайно ж, позначити границі віршів. Зараз ми пройдемо цим шляхом.

Розставити в реченні інтервали між словами – заняття просте, хоча в давнину і воно часом викликало труднощі. У нашому випадку з цим не виникає ускладнень – будь-який

читач зробить подібну розбивку. Але ось далі постає питання про поділ уривка на вірші: де провести межу, відокремивши одну думку від іншої?

Читачі, які мають доступ до перекладів різними європейськими мовами, бачать два способи вирішення цієї проблеми. Перший і найбільш поширений – це той переклад, який нам добре знайомий: «так як вибрав у Ньому Він нас перше заложення світу, щоб були перед Ним ми святі й непорочні, у любові (в. 4), призначивши наперед, щоб нас усиновити для Себе Ісусом Христом, за вподобанням волі Своєї (в. 5)».

При такому поділі тексту виникає питання про сферу застосування нашої святості і непорочності. Тут ідеться про те, що ми повинні бути такими саме в любові. Ймовірно, мається на увазі любов водночас

до християн і до Бога, як це бачимо, наприклад, у 1 Ів. 4:20–21. Крім того – у сімейній любові: Еф. 5:22–33. Проте як бути в інших життєвих ситуаціях? Наприклад, при сплаті податків або на роботі серед людей, які відкидають Бога і кепкують із віруючих у Нього? Тут ця логіка явно не спрацює, тому давайте звернемося до другого варіанту вирішення проблеми.

У деяких сучасних перекладах даний текст розділений інакше, і словосполучення «в любові» переходить у наступний смисловий уривок (*ідеться про переклади російською*. – Пер.). Наприклад, такого тлумачення дотримується єп. Касіян (Безобразов), хоча й він, не порушуючи загальноприйнятих меж віршів, усе ж таки залишає «в любові» у четвертому вірші: «...Як і обрав Він нас в Ньому перше закладин світу, щоб бути нам перед Ним святими, і непорочними, у любові (в. 4) визначивши нас до усиновлення Йому Ісусом Христом, за вподобанням волі Своєї (в. 5)». Подібне розділення уривка, в якому «в любові» починає нову думку, на мій погляд, виглядає більш логічним і розставляє акценти в злагоді з наявною у нас сумою знань про Бога і людину. Тобто ми повинні завжди й у усьому бути святими та непорочними, бо перед заснуванням світу Бог, керуючись почуттям любові, обрав тих, кого Він називає спадкоємцями (в. 11).

Для читачів Послання до ефесян із єврейського середовища таке розуміння походження Церкви, можливо, прозвучало відлунням відомого вчення про те, що перед заснуванням світу передіснували: Тора, Едемський сад, геєна, покаєння, трон Слави, Храм та ім'я Месії. Ці ідеї зустрічаються у творах рабинів неодноразово, що свідчить про їхню важливість для іудеїв. Таким чином, на початку Послання до ефесян апостол Павло стверджує: перед заснуванням світу була обрана Церква, і сталося це з причини Божої любові.

Олександр ТАРАСЕНКО

Божжа любов і визначення

Тема Божої любові виходить на перший план саме в Новому Заповіті. Ймовірно, з цієї причини під час богослужінь в євангельських церквах, де головний акцент робиться на вченні Нового Заповіту, багато проповідей присвячені любові.

Чи багато в Старому Заповіті говориться про любов Бога до людства в цілому і до євреїв зокрема? Тут можна згадати, наприклад, такі тексти: 5 М. 4:37; Пс. 47:5; Єр. 31:3; Мал. 1:2. Однак, на мій погляд, такі одкровення мають доволі випадковий характер, і навіть коли в Притчах

Обмити ноги

© Кадр із фільму
The Life of Jesus Christ

Під час наметових євангелізацій у місіонерських поїздах у нас була одна регулярно повторювана дрібенька проблема: не всі брати й сестри мили після себе чашки й ставили їх на місце. Тому вранці, щоб випити чаю або кави, доводилося спочатку відшукати чашку, залишену напередодні ким-небудь на столі або на лаві, помити її, відтираючи сліди від попередніх чаювань, і потім уже, із зіпсованим з ранку настроєм, приступати до сніданку. Щотижня місіонерська команда частково оновлювалася, але проблема залишалася попри всі прохання та вмовляння. Іноді це навіть призводило до дрібних конфліктів і засмучення. Але ось до нас приїхала сестра, яка, дізнавшись про цю проблему, просто сказала, що вона буде мити всі чашки. І щовечора, коли, після насиченого служіннями дня, місіонери розходилися спати, ця сестра збирала та мила весь посуд. Уранці чисті чашки стояли на призначеному місці та радували око. Сестра проявила справжню любов і смиренність, учинивши як слуга. В Євангелії від Івана (13:1) написано,

що Ісус, «полюбивши Своїх... до кінця полюбив їх». У чому ж практично проявилася ця любов? Ісус обмив ноги Своїм учням. Він смирив Себе, принизив, послужив, хоча був вищий за апостолів, був їхнім Учителем і Господом. Любов не величається, не надимається. Ісус показав приклад учням, сказавши: «Коли знаєте це, то блаженні ви, якщо таке чините!» (Ів. 13:17). Блаженна ця сестра, що вчинила за прикладом Ісуса. А деякі наші місіонери, хоча й знали слова Ісуса, жили згідно з плоттю, за прикладом цього світу. Не так легко наслідувати приклад Ісуса, не так легко смиритися! Але Бог смиренным дає благодать.

Тільки під дією Божої благодаті християнин може чинити не так, як пересічна невіруюча людина. Для Бога дуже важливі наші смиренні серця. Тому Він нерідко смиряє Своїх дітей, щоб іще більше дати їм благодаті, щоб іще більше їх використовувати, щоб вони могли являти справжню Божу любов, яка не величається, не надимається... Павло пише: «А щоб я через пребагато об'явлень не величався, то дано мені

в тіло колючку, посланця сатани, щоб бив в обличчя мене, щоб я не величався» (2 Кор. 12:7). Спочатку Павло просив Бога про позбавлення від цієї недуги. Але потім, усвідомивши, що це Божий план, щоб іще більше використовувати його, Павло пише: «Тому люблю мені перебувати в недугах, у прикростях, у бідах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабкий, тоді я сильний» (2 Кор. 12:10).

Справжня любов смиренно служить. І Бог нам дає для цього і силу, і все необхідне. Та чи ревні ми, чи молимося про смирення свого серця? Адже Біблія закликає: «Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі! Він... умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба... Він упокорив Себе, будши слухняний аж до смерті, і то смерті хресної...» (Фил. 2:5-8). Згадаймо, коли ми останнього разу добровільно себе принижували, упокорювали, щоб виявити справжню любов? Адже ми, слідуючи за Христом, тішимо Бога, прославляємо Його. У цьому й полягає сенс нашого життя. У цьому й полягає вищий ступінь щастя – блаженство.

Віктор ТАНЦЮРА

Знав я стареньку в одній з наших євангельських громад на Донбасі: мила, добра і... сліпа. Ще в дитинстві для неї згасло світло зірки на ім'я Сонце, і з тих пір вона білого дня не бачила. Але її обличчя світилося вірою. Пересувалася старенька вулицею, постукуючи паличкою перед собою. Любила вона Божий дім і, долаючи неймовірні труднощі, завжди намагалася бути присутньою на зібраннях помісної громади Христової. Була в цієї бабусі ще одна біда – читати вона не вмěla.

Навернулася вона до Бога вже по осені життя. У подарунок на день її хрещення вручили нашій бабусі велику книгу – Новий Заповіт, набраний шрифтом Брайля. У свої похилі роки вона змогла вивчити за системою Брайля лише кілька слів (люди добрі допомогли), і найголовніше з них – Бог.

Розповідають, коли вона, відкривши своє дорогоцінне Євангеліє, трепетно намацувала на святих сторінках слово «Бог», її обличчя світилося неземним світлом. Слава Божа радістю невимовною наповнювала нашу стареньку в той момент. Вона, сліпа, у Біблії побачила Бога!

Павло МИНАЄВ

СЛІПА

КІЛЬКА ЗАПИТАНЬ ДО ТИХ, ХТО ЧИТАЄ БІБЛІЮ

1. Про кого сказано, що він прожив 120 років, «та не затемнилось око його, і вологість його не зменшилась»?
2. Як звали дружину Лапідота, яка була пророчицею і суддею в Ізраїлі?
3. Хто й до кого сказав: «Що підкаже душа твоя, те зроблю тобі!»?
4. Як звали пророка, якого фальшивий пророк Седекія вдарив по щоці?
5. Як звали хворого, який розгнівався, дізнавшись, яким чином він може одужати?
6. Як звали царя, який помер під мокрою ковдрою?
7. Хто цар над усіма синами гордості?
8. Як звали богобоязливого царя, який позбавив матір права бути царицею за те, що вона зробила була ідола Астарти?
9. Після якого дива місцеві жителі попросили Ісуса покинути їхню місцевість?
10. Що мав на увазі Ісус під «розчиною фарисейською»?

Відповіді на стор. 31

НАЗДОГНАТИ

Немає нічого нового під сонцем.

Екл. 1:9

У відомому романі письменників-одеситів про пригоди авантюриста Остапа Бендера є персонаж, який веде відчайдушну війну з заокеанським противником. Усі активи сім'ї, як матеріальні, так само й інтелектуальні, кинуті в горнило, в якому кується перемога над ворогом. Пересічна радянська домогосподарка намагається в нерівній борні перемогти американську світську левицю. Мільярдне статки останньої протистоять двомстам карбованцям (зарплата чоловіка), тридцяти карбованцям із каси взаємодопомоги і робкредиту (розстрочка платежу для робітників і службовців). Але радянська жінка не здається: у хід ідуть собача шкура, «що мала означати хохулю», «шиншиловий палантин (російський заєць, убитий у Тульській губернії)», «голуб'ячий капелюшок із аргентинського фетру» і модний дамський жакет, пошитий із нового піджака чоловіка.

Описано все яскраво, вражаюче, влучно і, як і годиться класиці, на століття. А сама легковажна дамочка, карикатурний образ, носить зловісне ім'я – Людоїдка Еллочка.

Минуло майже сто років, як було переказано світу цю історію, а битва триває і сьогодні...

Близку фотографія відображала дочку американського мільярдера Вандербільда у вечірній сукні. Там були хутро і пір'я, шовк і перли, надзвичайна легкість крою і карколомна зачіска. Це вирішило все.

І. Ільф, Є. Петров. Дванадцять стільців

Курси дизайнерів починалися наприкінці жовтня. Дуже вчасно: літо закінчилося, зима з її яскравими святами і численними клопотами була ще далеко. Нудне сіре міжсезоння з бридкими затяжними дощами, свинцевим небом і рвучкими вітрами можна було пережити саме з чимось таким. Коштували вони, звичайно, недешево – сімдесят тисяч за п'ять місяців, але збирався на них, як правило, вищий світ – нудьгуючі домогосподарки, дружини, доньки, коханки чиновників і бізнесменів у законі, втомлені відвідуванням салонів краси і модних бутиків і спрагли інтелектуального розвитку.

До першого заняття Олександра підготувалася ґрунтовно: шикарна блузка зі стразами «під Сваровські», шкіряна чорна спідниця трохи вище колін, чобітки на запаморочливій шпильці і нова сумочка майже від «D&G». Останній штрих до бойового комплексу – візит у перукарню і манікюрний салон. Вона знала, що «студентки» зберуться не з простих.

У понеділок вранці, зайшовши в невеличку затишну аудиторію на третьому поверсі одного з офісних центрів і зручно влаштувавшись біля вікна, Олександра почала уважно спостерігати за всіма, хто входив у двері.

Ось виникла в отворі платинова блондинка в недбало накинутому хутряному жакеті з елегантною сумочкою. «Норка, тисяч п'ятсот, не менше... І сумочка на стільки ж», – одразу підрахувала Олександра. Слідом впливла, похитуючи великими діамантовими сережками і постукуючи по підлозі замшевими тувельками (+3 градуси за вікном!) гладка дама. «Тисяч триста у вухах, а на ногах – за двісті...» За кілька хвилин у коридорі почулися веселі голоси, і, щебечучи безперестанку, в аудиторію вбігли дві юні дівчини. Подерті в лахміття джинси, оголені по моді щиколотки, кислотного кольору кросівки. «Тисяч по сто п'ятдесят штани, взуття – приблизно стільки ж...» Поступово аудиторія заповнювалася слухачками (жодного чоловіка на курсах не виявилось). Вартість одягу та аксесуарів коливалася у вищеназваних межах, але одна

Й ПЕРЕГНАТИ

«курсистка» заявила в шикарній шубі (чи не зарано?), перекинувши межу в один мільйон за сукупністю.

Олександра сиділа вся в червоних плямах і намагалася робити вигляд, що старанно готується до лекції: перекладала з місця на місце зошит, у п'ятий раз перевіряла, чи пише ручка, щось гарячково шукала в сумочці. Давно стало ясно, що її «Сваровські» блузка за п'ять тисяч, шпильки за сім і «майже дольче-габанівська» сумка за десятку – це навіть не сумно, це смішно й безглуздо.

Біля викладацького столу вже стояла райдужно усміхнена лекторка, вся в дрібних завитках і з золотим годинником тисяч за сорок. «Навіть у неї годинник коштує більше, ніж увесь мій наряд, – з дитячою образою думала Олександра. – Але ж оці на неї як на прислугу дивляться...» Яскравий манікюр, який іще вчора радував око шиком і блиском, тепер здавався не в тон. Зачіска втратила об'єм і виглядала не так красиво, як уранці перед дзеркалом. Вчитися дизайнерського мистецтва перехотілося...

Двері знову відчинилися, і на порозі з'явилась іще одна слухачка. Великі окуляри, розпатлане волосся невизначеного кольору, захекана (на громадському транспорті, чи що, приїхала?). «Три, п'ять, п'ять... – швидко складала подумки Олександра. – Ха, то я, виявляється, не на останньому місці!» Дихати стало трохи легше, і небо за вікном посвітлішало.

– Чекаю вас наступного четверга! – радісно прощалася кучерява лекторка. – Не забудьте про домашнє завдання. Міланські будинки моди...

Олександра першою вислизнула з аудиторії, спустилася сходами на перший поверх і вийшла на парковку. Чоловік куририв, стоячи біля машини.

– Ну як, студентко, перший день? Сподобалося? – посміхнувся він, відкриваючи дверцята. – Поїхали?

– Почекай, – сказала Олександра, влаштовуючись на сидінні.

Групами по двоє-троє виходили її однокурсниці і розходилися до автомобілів. «Мерседеси», «порше», «міцубісі» різних кольорів тихо загурчали, готуючись до ривка. «Всі самі за кермом, лише я – пасажирка», – знову стало прикро.

Поступово всі роз'їхалися, на стоянці майже не залишилося машин. Знову відкрилися розсувні двері, з'явилася та дивна дівчина в окулярах, неухважно озирнулася по сторонах, напевно, вирішувала, до якої зупинки ближче йти. Зробивши кілька кроків, зупинилася і почала копирсатися в сумочці, нарешті знайшла потрібний предмет. Це виявився невеличкий брелок, який клацнув у неї в руках, і йому радісно відгукнувся мелодійний дзвін дверцят самотнього «ламборджіні».

Олександра не могла говорити, сльози душили її. Під схлипування і шморгання носом зелений «фольксваген» плавно рушив із місця.

Буржуй, дивуйтесь комуністичному берегу – на роботі, в аероплані, у вагоні вашу знамениту прудконогу Америку ми й наздоженемо, і перегонимо.

В. Маяковський. Американці дивуються

Здавалося б, курйозна ситуація. Можна посміхнутися і похитати головою: немає в людей інших проблем! Та й чи було таке насправді, це, часом, не анекдот?

Ні, не анекдот і не кумедна історія, а страшний сюжет людства, що бере свій початок від жертвників Каїна та Авеля (або від дерева пізнання добра і зла? Або від повстання сина зорі?). Можна сміятися над дурними дамоч-

ками, які міряються вагою діамантів, цінниками на сукнях і висотою підборів. Але це лише пародійний відблиск справжніх війн.

Відомий лозунг «Наздогнати і перегнати Америку!». Його приписують Микиті Хрущову, радянському лідеру п'ятдесятих-шістдесятих років, однак це гасло сягає корінням у більш далеке минуле. Михайло Тухачевський, маршал Радянського Союзу, розстріляний товаришами по партії в 1937 році, проголошував: «Ми маємо в армії базу, на якій можна наздогнати і перегнати найбільш технічно сильні та небезпечні для нас капіталістичні армії». Вигнаний і згодом також убитий товаришами опальний більшовик Лев Троцький у 1935 році писав: «Реальна програма найближчих радянських п'ятирічок полягає в тому, щоб наздогнати Європу та Америку». В 1928 році на якомусь черговому пленумі Сталін говорив: «Для того щоб домогтися остаточної перемоги соціалізму, потрібно ще наздогнати і перегнати ці країни також у техніко-економічному відношенні». І ось, нарешті, першоджерело: «Або загинути, або наздогнати передові країни і перегнати» (Ленін).

Отже, гасло було відоме Людоїдці Еллочці (авторам роману), і чи не ілюстрацією до цього більшовицького заклику є її безпрецедентна боротьба з заокеанською Вандербільдиною?

Можна довго подорожувати в часі і просторі, зустрічаючи правителів, воєначальників, армії, народи, міста,

родинні клани, мафіозні структури, транссвіттові корпорації, які наздоганяють і переганяють суперників. «Одні колесницями хваляться, а інші кінями, а ми будем хвалитись ім'ям Господа, нашого Бога» (Пс. 20:8). Ось так коні змінювалися пароплавами і паровозами, потім з'явилися автомобілі та літаки, тепер – ракети. А ми все наздоганяємо і переганяємо, і немає тій гонитві кінця, як на ярмарковій каруселі.

*Мчать по колу: кашалоти,
Зебри, поні, бегемоти,
Кенгуру, машини, джмелі...
Де ж таке? На каруселі.*

О. Димакова

У книзі Джона Буньяна «Подорож пілігрима» є глава «Ярмарок суєти». Що може бути веселішим і водночас страшнішим за ярмарок?

«Як я вже сказав, шлях у Небесне Місто проходить через місто, де шумить і вирує веселий ярмарок. Кожний, хто йде до гори Сіон, не може оминати його. Сам Цар царів, коли жив на нашій землі, повертався у Своє Царство через це місто і через цей ярмарок. Князь Вельзевул, господар цього ярмарку, особисто вмовляв Його купити що-небудь. Він навіть обіцяв зробити Його володарем усього видимого, якщо Цар погодиться бити йому чолом. Однак товари цього ярмарку суєти залишили Господа абсолютно байдужим, і Він покинув місто, не витративши жодного гроша».

Господарем веселого ярмарку є князь Вельзевул. А які жителі населяють це місто! Заздрість, Забобон, Догідництво... Суд і правду вершать «пани присяжні засідателі»: Сліпий, Несправжній, Злісний, Інтриган, Безпринципний, Необачний, Ворожий, Бундючний, Брехун, Нещадний, Світоненависник і Невблаганний. У цьому веселому місті супутника Християнина, Вірного, було вбито: «Тіло нещасного порубали мечами і спалили на багатті».

Людоїди та Людоїдки товпляться у святкових убраннях, споглядаючи, у кого одяг більш строкатий і багатший, у кого дорожчий і розкішніший автомобіль, масивніший ланцюжок, годинник, сережки, персні. Витанцьовують на підмостках блазні, зазивали нав'язливо запрошують у свої балагани. Натопв із криками – чи то захоплення, чи то ненависті – мчить на каруселі, намагаючись ухопити рукою того, хто сидить попереду. Або наздогнати його, або перегнати.

Однак пілігрими, що прямують по стопах свого Господа, не повинні витратити ні єдиного гроша на ярмарку марнославства, оскільки, перефразовуючи згаданого вже Остапа Ібрагимовича, ми чужі на цьому святі, яким командує князь світу цього. А золото, сапфіри, діаманти, рубіни, топази та інші перли вже чекають нас у Новому Єрусалимі. Правда. Іван Богослов сам бачив. Ось так!

Надія ОРЛОВА

Як лігво розбійників стало домом молитви

Кілька років тому чекісти заарештували брата Н. за «уперту пропаганду Євангелія» і запровадили до в'язниці. Але й там він не мовчав: проповідував сусідам по камері Благу звістку про Христа – Визволителя від усіляких пут. Господь дав його слову таку силу, що багато в'язнів схилили перед Богом коліна й віддали своє життя в руки Князя життя, отримавши прощення гріхів і мир із Богом. Дізнавшись про це, чекісти знову викликали до себе нашого брата і зажадали, щоб він замовк. У відповідь він сміливо сказав: «Поки я можу говорити, я не мовчатиму, натомість буду благовістити про Христа. Також і вам, моїм сьогоднішнім суддям, я цим звіщаю, що є вишній Суддя, Бог, і перед Його судилищем ви всі коли-небудь постанете, хочете ви того чи ні».

Це ще більше розлютило чекістів. Крики і погрози обрушилися на нього:

– Ми змусимо тебе мовчати!

Із цими словами Н. відправили в камеру, де сиділи комуністи, засуджені за порушення партійної дисципліни. Але й там наш брат не мовчав. Із радістю та відвагою він свідчив комуністам про Божу святість і милосердя. При цьому він читав їм відповідні місця з Біблії і, стоячи на колінах, голосно молився про покаяння більшовиків.

Результат не змусив на себе чекати. Один за одним приходили до нього ув'язнені по ночах, коли їх ніхто не бачив, і виливали в бесіді душу. Грішники, які запламували себе кров'ю, знаходили прощення і мир у крові Христа. І число людей, котрі схилили коліна разом із нашим братом, постійно зростало.

Кілька днів по тому брата Н. знову викликали на допит.

– Ну що, наші товариші навчили тебе матюкатися? – схибно запитали вони.

– Ні, слава Богу. Але я навчив їх молитися.

– Що? – вигукнули вони. – Ти брешеш!

– Ні, я ніколи не обманюю, я завжди кажу правду. Вони схиляють коліна і сповідають, що Ісус став їхнім Спасителем. І вам усім це теж потрібно зробити!

Страшенно обурені, чекісти викликали в кабінет кількох в'язнів-більшовиків. І дійсно, ті однозначно та радісно повідомили, що стали новими людьми у Христі.

Чекісти в люті вирішили нашого брата помістити в «лігво розбійників».

– Там тебе швидко відучать молитись і проповідувати! – запевнили вони.

Під «лігвом розбійників» малося на увазі наступне. Деякий час тому була заарештована банда, яка займалася грабунком на Кавказі. Бандити грабували цілі села, вбиваючи при цьому невинних людей. Та оскільки вони затято заперечували свою провину, виконання смертного вироку було відкладене, а злочинців утримували в підвалі в'язниці, щоб примусити їх до правдивих свідчень.

Злочинці просиділи в підвалі вже доволі довго. Водночас чекісти використовували «лігво розбійників» ще й з іншою

ціллю. Якщо в'язня з якихось причин не хотіли піддавати розстрілу офіційно, але його потрібно було усунути, його кидали в цей підвал.

Бандити з нелюдською жорстокістю накидалися на новачків, здирали з них одяг, щоб отримати за нього щось від наглядачів, і піддавали бідолах таким жорстоким катуванням, що більшість нещасних невдовзі помирали. Звичайно, ніколи не вдавалося з'ясувати, хто саме з бандитів скоїв убивство...

І ось у таку камеру привели нашого брата, а разом із ним літнього православного священика і полковника колишньої царської армії. Але з ними сталося диво, подібне до того, яке сталося з Данилом у лев'ячій ямі. Бандити ще не встигли отямитись, як брат Н. підійшов до їхнього ватажка і, привітно простягнувши руку, сказав:

– Бог у поміч! Ми теж злочинці, засуджені до смертної кари, як і ви.

Така смілива поведінка і веселе привітання справили на цих брутальних, жорстоких людей настільки сильне враження, що ватажок сказав:

– Так із нами ще ніхто не вітався. Не чіпаймо його!
Коли хтось із бандитів з недобрими намірами наблизився до священника і полковника, брат Н. сказав:

– Не чіпайте їх, це мої друзі!

Тоді всіх трьох залишили в спокої. А ватажок навіть сказав:

– Укладайся тут, поруч зі мною, і будеш у цілковитій безпеці. І твої друзі теж.

Але перш ніж лягти на холодну й брудну підлогу, брат, як зазвичай, став навколішки і почав голосно молитися Небесному Отцеві. Всі ув'язнені здивовано дивилися на нього: вони ще ніколи не бачили й не чули, щоб людина, не будучи священником, і до того ж не на богослужінні, чинила молитву. І що ще дивніше – це була не завчена молитва. Брат Н. простими словами попросив у Бога захисту і ласки для себе, своїх домашніх, співкамерників і навіть для ворогів. Хтось хотів уже посміятися з нього, але суворий погляд ватажка змусив усіх мовчати.

Ніч була жахливою. Наш брат побував уже в кількох в'язницях, і всі вони не відрізнялися чистотою, але такого він іще не бачив. Підвал кишів паразитами, всілякими комахами, які завдавали ув'язненим жахливих страждань. Був вечір, і був ранок – день один.

Здійснивши навколішках ранкову молитву, наш брат почав знайомитися з сусідами по камері. Виявилося, що і в них не згасла іскра Божа.

Минув другий день – стосунки з ув'язненими ставали дедалі більш дружніми. Лише бідному священнику доводилося терпіти від співкамерників глузування та лайку. Він не знав, що робити. Коли молився брат Н., священнику начебто й хотілося приєднатися до молитви, але він усе ж не наважувався відкрито, перед усіма, опуститися на коліна.

– А ти чому не молишся разом із ним, гривань? – якось запитав його хтось із бандитів. – Нумо навчимо його молитися! Він же священник, отже, повинен молитися. Що, забув уже, як це робиться? То ми тобі нагадаємо! Як ви нас раніше вчили...

Здійнявся гамір. Несчастого священника, зблідлого від страху, поставили на коліна. Хтось повісив у кутку клаптик

паперу, намалювавши на ньому карикатуру на кшталт образка.

Бідолашньому священникові потрібно було молитися. Він повторював усі відомі йому молитви, а в'язні били його, смикали за волосся і стежили за тим, щоб він хресне знамення робив «як треба» і бив поклони перед «іконою».

Відмолившись із добрих півгодини, священник безсило замовк. Але марними були його сподівання.

– А ну продовжуй, собачий сину! Хіба це молитва?! Треба молитися, як Н. Після його молитви на серці так добре стає. Молися, як Н.!

Сповнений страху, нещасний почав знову молитися й кликати до Божої матері та всіх святих. Але й це не задовольнило ув'язнених.

– Скажи, ти сам хоч віриш, що від твоїх молитов є бодай якась користь?

Священник мовчав. На нього з усіх боків посипалися нові стусани й удари.

– Нумо відповідай, чи віриш у свої молитви? Тремтячи від страху, священник зізнався:

– Ні, не вірю.

Гнівний гамір тільки посилювався.

– Ви чули, він сам не вірить у свої молитви! Але ж він учив людей, та ще й гроші брав за свою балаканину, і чималі!

– Це ти винен, що я став злочинцем, убивцею. Якби ви, попи, навчили нас молитися, як цей Н., то з мене теж вийшла б порядна, чесна людина. Ти будеш винен, якщо мене розстріляють. Ну почекай, зараз ми тебе... Але ні, перш ніж ми тебе вб'ємо, ти повинен навчитися молитися!

Хоч нашому братові й було від щирого серця шкода нещасного священника, він не мав можливості втрутитися. Брат лише тихо кликав до Господа, щоб Він відкрився його сусідам по камері. Нарешті брат звернувся до священника зі словами:

– Сповідуй свої гріхи та призви ім'я Господа Ісуса, і Він допоможе тобі!

І дійсно, Бог утрутився в ситуацію. Через смертельний жах нещасний священник від щирого серця заволав до Бога. Він відкрито сповідував свої гріхи, визнаючи, що, будучи сліпим поводителем сліпих, уводив людей в оману; що був поганим пастирем, піклуючись більше про власні інтереси, ніж про благополуччя овець.

– Оце вже краще, – сказав один з ув'язнених. – Це вже майже як Н. Давай-давай, молися далі!

І Бог почув благання цієї переляканої душі. Молитва священника ставала чим далі спокійнішою і радіснішою, перетворившись нарешті на славослів'я та подяку за отримані прощення і милість.

Після того як священник закінчив свою молитву триразовим «амінь», до нього підключився і брат Н., подякувавши Богові за Його чудесну допомогу. Бандити принищили під враженням від такої очевидної зміни, що відбулася зі священником.

„До побачення біля престолу Ісуса Христа в Його вічній славі!“

І дійсно, він став новою людиною. Щоразу, коли наш брат опускався навколішки, священник тут же схилявся поруч із ним і від щирого серця молився. Незабаром до них приєднався і полковник: він теж вірував у Ісуса Христа.

Одного разу, посьорбавши смердючої рибної юшки, наш брат сказав:

– Знаєте, друзі, ваші огидні історії та матюки мені вже добряче набридли. Розповідь-но я вам краще щось хороше зі Слова Божого. Біблію в мене, щоправда, відібрали, але, хвала Богові, багато що залишилось у мене в пам'яті.

– Давай, розповідай, ми послухаємо, – погодилися ув'язнені.

І оскільки Н. не знав, як довго йому ще доведеться просидіти в цьому підвалі, він вирішив розпочати з першої книги Біблії, Буття, щоб не занадто швидко вичерпати тему розмови. Брат розповів «громаді», яка уважно слухала його, про створення світу, потім дуже детально – про гріхопадіння, наводячи у пояснення приклади з життя. Розтлумачив заповіді, дані Богом Своєму народові на горі Синай, і дійшов нарешті до пророків. Із 53-го розділу Книги пророка Ісаї він переказав пророцтво про майбутні страждання і смерть Христа, безвинного і безгрішного Агнца Божого.

Це справило особливо глибоке враження на огрубілі, проте сприйнятливі до мужності та героїзму серця ув'язнених.

– Розкажи ще раз про побиття і розп'яття Христа, – попросив ватажок банди наступного дня.

Тоді наш брат розповів про розбійників, розп'ятих по лівий та правий боки від Ісуса, як один із них відкрито визнав себе грішником і був помилуваний Спасителем. І ватажок не витримав. Підхопившись, він вигукнув:

– Годі! Я хочу сповідатись у всьому, що ми накоїли в житті...

Потім була сповідь, страшнішою за яку не вигадася. Так багато звірячих злочинів, убивств, ганьби – це було жахливо.

– Усе це я вчинив... Чи зможе Бог пробачити мені?

– Слава Богові, Він може і хоче пробачити

тобі, як Ісус простив твого товариша – розбійника на хресті.

– Тоді помолись зі мною, щоб Він простив мене... І Господь почув цю молитву. Він подарував Свій Боже-ственний мир і цій заплямованій кров'ю душі.

– Друзі! – звернувся ватажок до своїх товаришів. – Адже нас із вами все одно розстріляють. Давайте хоч наприкінці життя будемо чесними. Я розповім чекістам про всі наші злочини.

– Розкажи, якщо Бог тобі велить, – погодилися його колишні спільники в убивствах.

Так ватажок і зробив. Він попросив відвести його до чекістів і, на їхній превеликий подив, щиросердно зізнався у всіх інкримінованих йому злочинах. Ще більше чекісти здивувалися, дізнавшись, що брат Н. своїми проповідями і молитвами спонукав його до зізнання. Це справило на комуністів таке глибоке враження, що вони вже через вісім днів відпустили брата Н. на свободу.

Йому оголосили:

– Н., ти можеш іти, ти вільний!

Звичайно, брат дуже зрадів, що може вирватися з пекла і знову побачити світло життя, дружину та дітей. І все ж, бачачи засмучені обличчя друзів, він і сам засмутився.

– Ти став для нас як батько, – сказав ватажок банди. – Ти навчив нас молитися, і тепер ми можемо з радістю померти.

– Так, до побачення біля престолу Ісуса Христа в Його вічній славі! – відповів Н., поцілувавши всіх на прощання: священника, полковника і кожного з ув'язнених.

– То були найкращі дні в моєму житті, – повідавши нам цю історію, сказав він.

Колись Син Божий сумував про те, що іудеї перетворили Храм Божий, призначений бути домом молитви, на вертеп розбійників. У нашій історії Господь у Своїй милості використовував свідчення християнина, щоб перетворити вертеп розбійників на храм Божий, в якому не тільки священник навчився молитися, але й бандити знайшли шлях до раю.

Вальтер ЖАК

Із журналу «Dein Reich komme», 12/1927.

Переклад з німецької Марії ВІНС

Коли оживає історія СВАТО ПІСНІ ТА СЛОВА

Хвалить Господа, всі племена, прославляйте Його, всі народи, бо зміцнилось Його милосердя над нами, а правда Господня навіки! Алілуя! Пс. 117:1-2

XIV Міжнародний фестиваль євангельської культури в Санкт-Петербурзі

Цим текстом, закликом Писання, керуються оргкомітет і всі учасники Міжнародного фестивалю євангельської культури «Хрещенські вечори». Хвалити Бога, славити Його за милість і незаслужену благодать, виказану через Ісуса Христа, – ось основний сенс фестивалю.

До цього свята Слова, музики та пісні ми намагаємось залучити не тільки музикантів і співаків із Росії, але й тих, хто проживає за її межами. Цього року в концертах брали участь наші брати і сестри з Фінляндії, Естонії, Швейцарії, Ірландії та Америки. Тож наш фестиваль справедливо називається міжнародним.

За доброю традицією, один раз на рік, у січні, протягом восьми днів

в історично значущих для євангельських християн Петербурга місцях проходять концерти духовної музики. У 2019 році це був уже 14-й за рахунком фестиваль.

За минулі роки ми навчилися багато чого. Якщо порівнювати перші наші концерти і ті, що проходили цього року, можна відзначити, що рівень фестивалю став вищим. Хоча

13.01.2019. У Кафедральному соборі Євангелічно-лютеранської церкви Інгрії

нам є ще куди прагнути, адже досконалості немає меж.

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Цього року «Хрещенські вечори» стартували 13 січня. За доброю традицією урочисте відкриття відбулося в Кафедральному соборі Євангелічно-лютеранської церкви Інгрії. У першому вечорі брали участь дев'ять хорів. Більше 500 людей поринули в світ церковного співу. Нудьгуючих у залі не було. Ну, хіба лише одна старенька. Заснула вона. А можливо, просто, стуливши повіки, уявила прославлення ангелів. Цього вечора хотілося одного – вигукнути: «Великий Господь наш, Йому слава!» Між іншим, так багато хто й чинив.

«Хрещенські вечори» – це гарна можливість розповісти людям про Бога. Команда місії «Світло на Сході» підготувала для роздачі кілька тисяч книг і журналів «Вера и жизнь» та «Тропинка». Спеціально до цього фестивалю в Німеччині було надруковано книгу спогадів графа М. М. Корфа про євангельське пробудження в Санкт-Петербурзі. За всі дні нашого свята не було таких, хто б відмовився від запропонованих їм книг і журналів. Щовечора після концертів ми йшли останніми.

На вулицях ми не бачили жодного викинутого журналу, хоча роздали понад шість тисяч примірників.

ДЕНЬ ДРУГИЙ

Вечір пройшов на Виборзькій стороні, в колишньому особняку Василя Олександровича Пашкова, за ім'ям якого («пашківці») у перші десятиліття називався рух пробудження в Росії. Тепер у будівлі розміщується середня школа № 560. Наприкінці XIX століття в цьому будинку проводилися недільні богослужіння з читанням Біблії і молитвами зрозумілою людям російською мовою. Тут В. А. Пашков організував «Товариство сприяння духовно-моральному читанню». У цьому будинку також було відкрито безкоштовну їдальню для бідних людей.

13.01.2019. У Кафедральному соборі Євангелічно-лютеранської церкви Інгрії

Пашков був справжнім лідером євангельського пробудження. Він проповідував Ісуса Христа в простій і доступній усім формі, проповідував не тільки словами, а й служінням своєю щедрістю. Багатство Пашкова стало багатством Божим. Василь Олександрович не шкодував грошей на справу благовіствування, оскільки Боже Царство було для нього набагато важливішим і ціннішим. Він був напрочуд щедрою людиною.

На вечорі, присвяченому Василю Олександровичу Пашкову, служителям церкви зачитували невеличкі уривки з книги графа Корфа «При царському дворі». Здавалося, що сам граф відвідав цей концерт і особисто розповів усім присутнім про свого друга і брата Василя Пашкова, про його щирі віру та служіння. Між читанням уривків зі спогадів Корфа музиканти виконували класичні твори відомих композиторів.

ДЕНЬ ТРЕТІЙ

Неподалік Фонтанки, майже в самому серці Петербурга, причаїлася зовні нічим не показна вулиця, схожа на багато інших, – Мохова.

Наприкінці XIX століття князь В'ячеслав Миколайович Тенішев придбав тут земельну ділянку під будівництво приватного навчального закладу. Головною метою Тенішевського училища було виховання «нового російського діяча» – високоосвіченої, широко мислячої людини. На жаль, В'ячеславу Миколайовичу не судилося побачити плоди своєї праці. У 1903 році князь Тенішев помер. Удова князя фінансувати училище відмовилася, і його керівництво, щоб якось звести кінці з кінцями, було змушене здавати зали Тенішевського училища в оренду.

Стіни цього училища чули проповіді Фетлера, Проханова, Марцинковського, Ніколаї, Павлова і спів євангельських гімнів у виконанні

16.01.2019. В гостях у княгині Наталії Федорівни Лівен

17.01.2019. В гостях у княгині Віри Федорівни Гагаріної

зведених хорів. Зал, розрахований на 500 місць, часто був переповнений. Люди, затамувавши подих, слухали проповідь Євангелія. Останній раз у цьому залі євангельські християни провели зібрання 1922 року, а 15 січня 2019 року, вперше майже за 100 років, у колишньому Тенішевському училищі знову пролунало Слово Боже – там відбувся третій вечір нашого фестивалю. Ми знову проповідували Євангеліє і роздавали духовну літературу.

ДЕНЬ ЧЕТВЕРТИЙ

«Цей будинок належить Господу, а не мені, я тільки раба Христова і воротарка», – так говорила про себе ясновельможна княгиня Наталія Федорівна Лівен. Будинок же її більше схожий на палац. Оздоблював його сам Огюст Монферран, архітектор і будівничий Ісаїївського собору.

Після висилки з Росії Пашкова і Корфа Наталія Федорівна Лівен надала для євангельських зібрань свій будинок, в якому був зал, оздоблений малахітом. Один аристократ, який відвідав її, з подивом запитав:

– Наталія Федорівна, чому у вашому будинку тхне стайнею?

– У мене було євангелізаційне зібрання для конюхів, – спокійно відповіла господиня.

Хоча розкішний палац нині не належить послідовникам Ісуса Христа, ми раді, що один раз на рік можемо приходити сюди й проводити не просто концерти духовної музики, а справжні богослужіння.

Тут у нас була чудова можливість роздавати гостям фестивалю видану нашою місією книгу «Духовне пробудження в Росії», яку свого часу написала Софія Лівен, дочка Наталії Федорівни.

ДЕНЬ П'ЯТИЙ

Цього вечора ми прийшли до Віри Федорівни Гагаріної. «Княгиня Віра Федорівна Гагаріна, сестра моєї матері, молода, красива, щаслива в шлюбі і добре забезпечена, здавалося б, мала все, чого людина може бажати для свого земного життя. Однак вона відчувала потребу в чомусь вищому і вічному, як і найбільш знедолена людина. Для мене цей живий приклад завжди залишається доказом, що Царство Боже потрібне людям будь-якого віку і становища, а не тільки людям похилого віку, хворим і знедоленим, як часто доводиться чути. І цей приклад мене дуже тішить. Царство Боже є вищим благом, що перевищує всі багатства цього світу і доступне для кожного, хто щиро шукає його. Але людина від природи засліплена зовнішнім блиском. Їй важко помітити невидиме і віддати йому перевагу перед земними цінностями, особливо коли вони підступають до неї в привабливому вигляді або відповідають її світогляду. Духовне прозріння людини – це завжди диво», – пише Софія Лівен у своїй книзі «Духовне пробудження в Росії».

Будинок на Великій Морській, 45, був побудований ще в 40-х роках XVIII століття. Тут до цих пір

збереглися біломармурові парадні сходи з канделябрами з позолоченої бронзи. Вишуканий інтер'єр легендарного дубового залу також прикрашають різьблені панно на стелі, шикарний камін і панелі з дуба і горіха. Тут євангельські християни, незалежно від титулів і звань, проводили свої богослужіння.

Ми підхопили цю естафету. Сьогодні тут знову звучали духовні гімни, написані І. С. Прохановим. Варто відзначити, що практично всі учасники фестивалю – носії живої євангельської віри. Обдаровані Богом музиканти і співаки намагаються передати слухачам вічні цінності Євангелія. Пальці піаніста віртуозно бігають по клавішах. Зал у захваті. Російська балалайка приводить усіх до трепетного мовчання. Вірніше, не сам музичний інструмент, а Євген Жилінський, професор Державної консерваторії ім. Римського-Корсакова, євангельський християнин. Він справжній віртуоз.

Віолончеліст Аллар Каазік на фестивалі приїхав з Естонії. А ще цього вечора славили Бога музиканти з Америки, котрі також наші брати і сестри по вірі.

ДЕНЬ ШОСТИЙ

Цього дня фестиваль знову проходив у Кафедральному соборі Євангелічно-лютеранської церкви Святої Марії. У великому залі зібралося чимало любителів органної та камерної музики. Звуки органа приводили душу в піднесений, побожний трепет, камерний оркестр надихав і заспокоював. Після кожного виконаного твору хтось голосно проголосував: «Слава Богові!» Так, Йому єдиному слава!

ДЕНЬ СЬОМИЙ

Цього дня православні християни відзначали свято Хрещення Господнього. Головне управління МНС Росії по Санкт-Петербургу опублікувало список місць, обладнаних для водохресних купань. А ми підготували для нашого вечора лише одне місце – зал Євангелічно-лютеранської церкви Святої Анни.

На початку концерту про історію цієї дивовижної церкви нам розповів її настоятель Євген Раскатов. Споруду було побудовано за часів царювання Катерини II, 1779 року, відомим архітектором Юрієм Фельтеном. У 1935 році храм було закрито, його перепланували під кінотеатр, який отримав назву «Спартак». У 1992 році тут поновилися регулярні недільні богослужіння. До 2001 р. в «Анненкірхе», як у народі називають цю церкву, паралельно зі служінням Богу продовжували демонструватися фільми і навіть працював нічний клуб. У 2002 році в «Анненкірхе» сталася пожежа. Кажуть, що це був підпал. Влада Санкт-Петербурга розпорядилася будівлю церкви повністю передати лютеранській громаді.

Тут, в «Анненкірхе», ось уже третій рік ми проводимо один із концертів фестивалю. Незважаючи на морози (на вулиці – мінус 17), цього разу в залі було порівняно тепло – плюс 10. Центрального опалення в церкві досі немає. На концерт симфонічної музики прийшло більше трьохсот людей. На диво багато було молоді. Парафіяни «Анненкірхе» дуже активно роздавали запрошення. І в результаті – переповнений зал.

Під керівництвом диригентів Володимира Смирнова та Ігоря Новицького симфонічний оркестр культурно-розважального центру «Московський» почав свій виступ із творів І. С. Баха і Ф. Мендельсона. Академічний хор «Гардарика» виконав Псалом 43. У залі панувала тиша. Цього вечора було багато невірних людей.

Кожен присутній отримав від нас у подарунок духовну літературу і Новий Заповіт. Дехто навіть попросив у нас Біблію. Настоятель Євангелічно-лютеранської церкви Святої Анни був особливо вдячний за дитячі журнали «Тропинка». Він попросив нас регулярно приносити в їхню церкву нові номери. Слава Богові, що багатьом християнським громадам ми надаємо духовну допомогу!

18.01.2019. У Кафедральному соборі Євангелічно-лютеранської церкви Св. Марії

ДЕНЬ ВОСЬМИЙ

Урочисте закриття фестивалю відбулося в німецькій Євангелічно-лютеранській церкві святих Петра і Павла, в народі – «Петрикірхе». Зал на 1500 людей був переповнений. Під проводом художнього керівника фестивалю Іллі Кроїтору злагоджено грав симфонічний оркестр, співали чоловічий і зведені хори.

Спеціально на цей гала-концерт приїхали Віктор Клименко з Фінляндії, Аллар Каазік з Естонії. З Москви прибули: Євген Гончаренко, Борис Бережний, Оксана Біла. На завершення концерту зведений хор виконав гімн «Великий Бог». По тілу пробігали мурашки. Сидіти під час виконання цього величного гімну не хотілося. Зал підвівся. У цей момент ми реально відчули присутність Божу. Він великий! Ми віримо, що Бог може знову дарувати Росії пору духовного пробудження. Ми віримо,

що Бог учора, сьогодні і навіки той самий.

***

Усі вісім днів свята ми звертали увагу християн на те, що наприкінці XIX століття наші попередники, яких торкнувся Дух Святий, відкривали Богові не тільки свої серця, але й будинки для зборів великої кількості людей. Ми знаємо, що в Санкт-Петербурзі є десятки тисяч будинків молитви. Але вони для проведення домашніх богослужінь поки закриті.

Ми віримо, що Бог спонукає серця євангельських віруючих, і вони почнуть у своїх оселях регулярно проводити духовні зустрічі з рідними і близькими, друзями і просто знайомими. «Мій дім – дім Божий». Таке ставлення до служіння сьогодні конче необхідне!

Петро ЛУНИЧКІН

20.01.2019. У Німецькій Євангелічно-лютеранській церкві святих Петра і Павла

ДОВГИХ РОКІВ ЖУРНАЛУ!

Привіт із Чукотки, дорогі видавці журналу «Віра і життя»!
Хочу подякувати вам за цікаві публікації. Особливо за ті з них, в яких пояснюються історії з життя людей, згаданих у Старому та Новому Заповітах. Тут, у селі Айон, де я живу, немає такого проповідника, який би міг пояснити незрозумілі мені місця в Біблії. А ваш журнал усе пояснює. Спасибі вам!
Нехай Бог благословить вас!
Бажаю вашому журналу довгих і успішних років. З повагою,

Л. НЕНАЛЬГІНА

БЛАГОДАТЬ ІЗ ВАМИ!

Дорогі брати й сестри! Вас вітає церква ЄХБ міста Кострома.
Щиро дякуємо вам за вашу працю. Ми читаємо ваші журнали «Вера и жизнь», а наші діти люблять читати «Тропинку». І ще за «Тропинкою» ставляться сценки в дитячому таборі, а також в інтернаті для дітей.
Нехай Господь благословить вас і вашу родину! Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами повсякденно!

З повагою і любов'ю,

Любов ГОЛОШУБОВА

Я ПЕРЕТНУЛА 95-РІЧНИЙ РУБІЖ

Шановна редакція!
Висилаю вам грошову пожертву. Можливо, вона буде останньою, адже я перетнула 95-річний рубіж. Живу кожен день як останній, але зібрання відвідую регулярно. До церкви мене возять, і я, з ласки Божої, ще славлю Господа через вірші. Це моє служіння з 1943 року.

Надсилайте тільки журнал «Віра і життя».

Марія ВОЙТОВА

БАЖАЮ, ЩОБ МОЄ СЕРЦЕ ЗМІНЮВАЛОСЯ

Шановні редактори журналу «Віра і життя»!
Дякую за журнали «Стежинка» та «Віра і життя», які ви мені надсилаєте. Я їх дуже люблю і завжди з нетерпінням чекаю. Мені в них усе подобається. Дуже люблю свідчення, прозу, вірші, подобається яскраве оформлення журналів. У кожному номері я знаходжу щось пізнавальне для себе.

Бажаю, щоб моє серце змінювалося, щоб мені бути схожою на нашого Спасителя і Господа Ісуса Христа. Хочу бути милосердною до всіх людей.

Нехай Господь, наш добрий Пастир, благословить вашу працю. Ваша сестра в Господі

Т. ГАЙДУКОВА

НЕСПОДІВАНА РАДІСТЬ

Хочу висловити вам щиро подяку за опублікований кросворд. Я вже давно писала вам про те, щоб ви, по можливості, поміщали кросворди в журналі. Моя мама для розвитку пам'яті розгадує кросворди, опубліковані в місцевій газеті. Але ж як добре і корисно міркувати на біблійні теми! Я вже й не сподівалася побачити кросворд у журналі, і раптом така радість! Щиро вам дякую!

Зі щирою повагою і любов'ю до вас і вашої праці,

Тайсія ЛЕЖНЬОВА

МАЮ ДУХОВНУ ЇЖУ ВДОСТАЛЬ

Я дякую Господу за подаровану мені радість! Несподівано я отримав від вас журнали «Віра і життя» та «Стежинка». Я дуже здивувався, тому що впродовж багатьох років не отримував від вас журналів або ж вони не доходили до мене. Слава Богові, що все нормалізувалося і що тепер я маю духовну їжу вдосталь. Велике вам спасибі за увагу і турботу, яку ви, з ласки Божої, проявляєте до мене.

Про себе писати багато немає чого, оскільки нічого цікавого в колонії не відбувається. Та й не хочу обтяжувати вас своїми проблемами, які, сподіваюся, з Божою допомогою все ж таки вирішаться.

Нехай благословить вас Господь!

З любов'ю Христовою до вас, брат у Христі

Аркадій ОРЛОВ

МЕНІ НЕДОВГО ЗАЛИШИЛОСЯ ЖИТИ

Мир Вам! Дякую за ваш лист. Я радий, що ви мене не забули. Давно не писав вам, оскільки більше шести місяців я дуже тяжко хворів. Не міг навіть ручку тримати. Ваші розради, настанови і оптимізм додали мені сили, і хвороба відступила на час.

Але... я відчуваю, що мені недовго залишилося жити. Молюся, щоб Бог покликав мене до Себе як праведника. На серці не дуже весело: як був я грішником, так ним і залишився. Мені бракує сили, щоб

звільнитися від тютюнової залежності. Але я молюся і прошу Бога захистити мене від підступів лукавого.

Помоліться, будь ласка, про мене.

Ігор ТАРАН

ДЯКУЮ БОГОВІ ЗА ВАШЕ СЛУЖІННЯ

Отримав від вас чай, цукерки, вафлі, гірчицю, уроки з курсу «Бути християнином», книги «Справжні герої», «Читання на кожен день», «12 проповідей» Ч. Сперджена. Спасибі за все! Книги просто чудові, саме те, що мені потрібно! Вони допомагають мені зростати духовно і набиратися мудрості. Мало які автори можуть достукатися до людей. Ці книги так прекрасно розкривають те, що здавалося важким для розуміння. Як вам вдалося підібрати такі потрібні книги?!

Я дякую Богові за ваше служіння.

З молитвою про вас

Аркадій ЛАКОВ

ЦІЛКОМ ЗГОДЕН ІЗ ВАМИ

Прочитавши ваш лист, я був зворушений до глибини душі. Спасибі, звичайно, і за посилку. Але зміст листа був вищий за всі очікування. Дякую вам за таке ясне і зрозуміле пояснення суті смирення. Дякую також за особистий приклад з вашого життя. Молю Бога, щоб Він послав і мені таку ж віру і довіру до Нього. Цілком із вами згоден у тому, що, коли сили залишають нас, ми повинні довіритися Богові. Таким чином ми проявляємо смиренність. «Господь підіймає слухняних, безбожних понижує аж до землі» (Пс. 147:6). Розмірковуючи про духовні дари, я впродовж року міркував над тим, що таке смирення. І ось Бог так ясно відповів на моє запитання.

За вашою порадою я склав розпорядок дня для духовного способу життя. Вранці я підношу свої особисті молитви до Бога, а потім читаю псалми (15, 23, 51 і 91) з Біблії. Вдень читаю три розділи з Нового Заповіту і закріплюю їх притчами Соломоновими зі Старого Заповіту. Переглядаю журнали та читаю книги. Намагаюся запам'ятати й проаналізувати прочитане. Вечір закінчую читанням Біблії та молитвою. Живу за цим розкладом ось уже майже місяць.

Моліться за мене! Часом ворог підкрадається, у мене виникають сумніви, приходять апатія, буває важко молитися. Але «я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, в Ісусі Христі». Часом виходить відігнати цього ворога подалі.

Володимир КОНОВАЛЬЧУК

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, РОЗМІЩЕНІ НА СТОРІНЦІ 19

1. Про Мойсея (5 М. 34:7).
2. Девора (Суд. 4:4).
3. Йонатан до Давида (1 Сам. 20:4).
4. Михей (1 Цар. 22:24).
5. Нааман (2 Цар. 5:9–11).
6. Бен-Гадад (2 Цар. 8:7–15).
7. Левітан (Йов, 40:20–41:26).
8. Аса (2 Хр. 15:16).
9. Після зцілення біснуватого в землі Гадаринській (Лк. 8:26–37).
10. Лицемірство (Лк. 12:1).

ВІРА І ЖИТТЯ

Засновник
РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»

Видається на добровільні пожертвування читачів.
Виходить шість разів на рік. Тираж 15 500 прим.

Головний редактор Василь Давидюк
Редакційна колегія:
Павло Давидюк
Анна Назаренко
Валентина Новомирова
Вальдемар Цорн

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія KB, № 23369-13209ПР від 24.05.2018.
Підписний індекс 49283

Адреса редакції в Україні:
РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»,
вул. Хорольська, 30, м. Київ, Україна, 02090;
тел.: 044-296-86-39; 296-87-69;
e-mail: viz@sns.org.ua; адреса сайту: www.sns.org.ua

Адреса редакції у Німеччині:
LICHT IM OSTEN, Postfach 1340,
70809 Korntal, GERMANY
Телефон: 0711-83-99-08-23; факс: 0711-83-99-08-4;
E-Mail: wzorn@lio.org

Адреса представництва у США:
USA, Light in the East, P.O. Box 185,
Orangevale, CA 95662
Tel.: 916-348 33 88; E-Mail: liteusa@lio.org

Оформити підписку на журнал, надіслати листи і матеріали можна за будь-якою з наведених адрес.

Пожертвування можна надіслати на адресу:
РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»,
р/р 26003053002252 в КГРУ ПАТ КБ «Приватбанк»
м. Києва, МФО: 321842.
Код ЄДРПОУ / ІНН: 14300272.

Для поштового переказу: індекс 01924
(у рядку «Для письмового повідомлення» на бланку поштового переказу зазначати:
«Пожертвування на журнал "Віра і життя"»).

Пожертвування із західних країн можна надіслати чеками на адресу редакції у Німеччині або переказами на банківський рахунок:
IBAN DE0760450050009916425
SWIFT/BIC SOLADES11BG
Kreissparkasse Ludwigsburg

Видання та розповсюдження журналу залежить від молитовної та матеріальної підтримки читачів!

Позиція редакції не завжди співпадає з позицією авторів надрукованих матеріалів.
Рукописи, надіслані до редакції, рецензуванню та поверненню авторам не підлягають.

Комп'ютерна верстка та дизайн: Йордан Пеянські
© «СВІТЛО НА СХОДІ», 2019.

ISSN 1610-9120
Номер підписано до друку 5 травня 2019 року.
Надруковано ТОВ «Новий друк», вул. Магнітогорська, 1,
м. Київ, Україна, 02660.

На першій сторінці обкладинки:
© Ellerslie/Shutterstock.com
На останній сторінці обкладинки:
© Tomislav Forgo/Shutterstock.com

sns.org.ua

45
РОКІВ
ЖУРНАЛУ

ВІЧНЕ СЛОВО

**Улюблені, – коли Бог полюбив нас отак,
то повинні любити і ми один одного!**

Бога не бачив ніколи ніхто.

**Коли один одного любимо, то Бог
в нас пробуває, а любов Його в нас
удосконалилась.**

1 Ів. 4:11–12